

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta pedagogická

Katedra historie

Bakalářská práce

HISTORIE OCHOTNICKÉHO DIVADLA V MÝTĚ

Gita Schneiderová

Vedoucí práce: Mgr. Eva Mušková, Ph.D.

Plzeň 2011

Prohlašuji, že jsem práci vypracovala samostatně s použitím uvedených pramenů a literatury.

V Plzni,..... 2012

.....

Děkuji Mgr. Evě Muškové, Ph.D. za veškerou odbornou pomoc při tvorbě této bakalářské práce.

OBSAH

1	ÚVOD.....	6
2	STRUČNÁ HISTORIE MĚSTA MÝTA.....	10
3	VZNIK A PRIMÁRNÍ FUNKCE OCHOTNICKÝCH SPOLKŮ	15
4	HISTORIE DIVADELNÍCH OCHOTNÍKŮ V MÝTĚ.....	18
4.1	Vznik divadelního spolku v Mýtě.....	18
4.2	Činnost ochotníků v době meziválečné a za druhé světové války.....	23
4.3	Činnost mýtských ochotníků v průběhu 50. a 60. let 20. století.....	26
4.4	Činnost ochotníků v době působení Bohumila Adamce.....	31
4.5	Obnovení Divadelního spolku J. K. Tyla v Mýtě.....	37
5	ZÁVĚR.....	41
6	SUMMARY	43
7	SEZNAM PRAMENŮ A LITERATURY.....	45
7.1	Seznam pramenů	45
7.2	Seznam monografií.....	47
7.3	Seznam periodik	48
7.4	Orální svědectví.....	49
8	SEZNAM PŘÍLOH	50

1 Úvod

Když jsem se rozhodovala pro téma své bakalářské práce, již od začátku jsem byla přesvědčena, že jím bude historie divadelních ochotníků v Mýtě, ačkoli jsem netušila, jak moc mě toto téma pohltí. Sama jsem členkou Divadelního spolku Josefa Kajetána Tyla v Mýtě (dále jen DS J. K. Tyla) od jeho obnovení roku 2005. Okamžitě po zadání tématu jsem začala zjišťovat, zda vůbec existuje více materiálu, než jsem objevila ještě před zadáním. Zprvu jsem byla trochu vyděšená, ale postupem času jsem získala k prostudování mnoho zajímavým pramenů a celá koncepce bakalářské práce se začala rýsovat ve zřetelných hranicích, což mě ještě utvrdilo v bádání a povzbudilo do další práce.

Cílem předkládané bakalářské práce je sepsání dějin spolku J. K. Tyla od jeho založení roku 1863 až do současnosti, včetně plánovaných akcí na rok 2012. Divadelní ochotnický spolek J. K. Tyla vznikl a doposud funguje v Mýtě, proto jsou na začátek práce zařazeny i stručné dějiny obce. Kromě historie města zde čtenář nalezne vznik spolkového života v českých zemích v širších souvislostech. Samotné dějiny mýtského ochotnického spolku jsou rozděleny do několika etap, a to většinou dle důležitých mezníků světové historie. U každého období je uvedena obecnější situace spolkového života v českých zemích a Československé republiky v dané etapě. Kromě toho je čtenář upozorněn na nejdůležitější osobnosti a významné události mýtského ochotnického divadla.

Největší přínos této bakalářské práce spatřuji v prezentaci dějin spolku od jeho obnovení v roce 2005, téměř po patnácti letech odmlky, jelikož tato problematika nebyla dosud nikým odborně zpracována ani reflektována. Musím podotknout, že veškerá dostupná literatura a prameny o historii mýtských ochotníků končí rokem 1992, kdy bylo sehráno poslední představení dětského souboru „Soví princezny“ pod vedením Lenky Bartošové a Blanky Koželouškové.¹

Základní literatura k tématu je brožura *700 let Mýta* vydaná roku 1996,² která sice obsahuje dějiny divadelního ochotnického spolku, ale informace jsou neucelené a velice stručné. Publikace je velmi strohá, proto jsem ji využila především k popisu historie Mýta. K přehledu dějin města jsem dále použila *Kapitoly z historie Mýta* od Josefa

¹ ADAMEC, B. *120 let výročí činnosti od roku 1969 – 1983*, s. 3.

² Kol. *700 let města Mýta: 1296-1996*. 1. vyd. Mýto: Městský úřad, 1996. 100 s.

Karáska³ a *Jak se v Mýtě za dřívějších let žilo a hospodařilo* Karla Brantnera.⁴ K obecnému přehledu činnosti ochotnických spolků jsem využila monografii od autora Jana Císaře *Cesty českého amatérského divadla*⁵ a brožurku *Jak vzniká spolek*.⁶ K obecnější literatuře bych přiřadila i dílo Petrose Cironise *Národní divadlo a Rokycansko*.⁷

Tématem divadelních ochotníků v Mýtě se zabývala již Vladana Poláčková,⁸ jejíž práce mi usnadnila cestu k hledání pramenů. Poláčková se sice věnovala dějinám divadelních ochotníků v Mýtě, ale jejím úkolem bylo sestavit repertoár spolku, zhodnotit dramaturgii souboru, režii a scénografii. Já jsem se více zaměřila na historii spolku, na nejúspěšnější představení a důležité osobnosti spolku.

K samotným dějinám divadelního ochotnického spolku v Mýtě existuje publikace *Historie divadelních ochotníků v Mýtě* od Josefa Karáska.⁹ Dalším stěžejním zdrojem informací je *Kronika DS J. K. Tyla* Bohumila Adamece.¹⁰ Obě dvě díla jsou však subjektivně zbarvená, protože oba zmínění pánové se divadlu věnovali dlouhou část svého života.

Adamcovi byla odboráři Komunálních služeb v Mýtě věnována prázdná kronika u příležitosti uspořádání květnové přehlídky 9. května 1974. Adamec byl tak nepřímo vyzván k jejímu sepsání. Jak ovšem uvádí sám režisér, kronika se k němu dostala až roku 1988, tudíž ji psal zpětně a dokončil 17. července 1999.¹¹

Adamec byl touto skutečností velmi rozčilen: „Byla to nedůslednost kontroly těchto prací, jak výboru, souboru, tak moje. Hned jsem se k psaní kroniky nedostal, neboť jsem byl vyzván, abych nastoupil do plzeňské opery též J. K. Tyla, jako sólista v oboru tenor, kde jsem působil až do konce roku 1995.“¹²

³ KARÁSEK, Josef. *Kapitoly z historie Mýta*. strojopis. Mýto: Kulturně historický sbor při MěNV v Mýtě, rok neuveden, 142 s.

⁴ BRANDTNER, Karel. *Jak se v Mýtě za dřívějších let žilo a hospodařilo*. Mýto, nevydaný strojopis. 1922, 7 s.

⁵ CÍSAŘ, Jan a kol. *Cesty českého amatérského divadla*. 1. vyd. Praha: IPOS, 1998. ISBN 80-7068-129-2, 444 s.

⁶ Kol. *Jak vzniká spolek*. 1. vyd. Praha: Informační a poradenské středisko pro místní kulturu, 1992. ISBN 80-7068-037-7, 25 s.

⁷ CIRONIS Petros. *Národní divadlo a Rokycansko*. 1. vyd. Rokycany: ONV, 1984, 91 s.

⁸ POLÁČKOVÁ, Vladana. *Amatérské divadlo v Mýtě*. Diplomová práce. ZČU, FPE, KČJ. Plzeň, 1993, 87 s.

⁹ KARÁSEK, Josef. *Historie divadelních ochotníků v Mýtě*. 1. vyd. Mýto: Kulturně historický sbor k 110tému výročí založení divadelních ochotníků J. K. Tyl v Mýtě, 1977, 62 s.

¹⁰ ADAMEC, Bohumil. *Kronika divadelního souboru J. K. Tyla: 1969 – 1990*. Mýto, nevydána, 1999, 115 s.

¹¹ ADAMEC, B. *Kronika divadelního souboru J. K. Tyla: 1969 – 1990*. Mýto, nevydána, 1999, s. 2.

¹² ADAMEC, B. *Zápisník: Příprava na kroniku ochotnického divadla*, s. 1.

Kronika na první straně obsahuje věnování divadelnímu spolku, následuje ručně malovaná titulní strana, přehledná tabulka inscenací z časového období 1969 – 1990, jmenovitý seznam ochotníků, soupis divadelních knih ke dni 1. července 1966, žádost o vyřazené kostýmy a rekvizity z Národního divadla v Praze a jejich inventární soupis. Kostýmy byly bohužel poničeny v zimě roku 1988, kdy prasklo ústřední topení, a zůstaly celé dva dny v páře. Kronika má celkem 115 ručně popsaných stran. Na stranách 14-105 jsou uvedena některá představení, která byla odehrána ochotníky ve výše uvedeném časovém období. Na každé straně je zpravidla uveden popis jedné inscenace, v němž nalezneme název hry a autora, překladatele, seznam rolí i jejich obsazení, jméno režiséra a techniků. Přílohy jsou tvořeny fotografiemi z představení a novinovými články. Adamec byl znám svým perfekcionismem, který byl mnohdy velmi náročný, ale každopádně mýtským ochotníkům vydobyl známost v okrese.¹³ Působení Bohumila Adamce v mýtském divadelním spolku je věnována jedna z kapitol této studie.

Při analýze dějin spolku po jeho obnovení roku 2003 mi pomohly především městské noviny, tzv. Zpravodaj města Mýta, které vycházejí čtyřikrát ročně.¹⁴ Ve starých vydáních Zpravodaje jsem vyhledala informace typu, kdy se poprvé objevil návrh na obnovení spolku nebo kdy se konaly premiéry inscenací. Činnost spolku jsem pak následně sestavila pomocí svých vlastních vzpomínek, fotografií z akcí a za spolupráce mých divadelních kolegů.

Měla jsem to štěstí, že jsem získala příležitost očistit od prachu téměř stopadesátileté prameny, které jsou pro tuto práci zásadní. Tyto materiály byly roku 1992 převezeny z Městského úřadu v Mýtě do dnešních prostor Pamětní síně po smrti Josefa Karáska, jenž většinu svého života strávil sbíráním a opatrováním těchto pamětihodností. V dnešních dnech ovšem Pamětní síň prochází rekonstrukcí a prameny nejsou nijak uspořádány ani označeny. Práce s nimi probíhala tedy tak, že jsem si veškeré písemnosti připravila na jedno místo a postupně jsem je roztřídila dle roku jejich vzniku. Teprve po jejich uspořádání jsem mohla studovat obsah originálních textů. Tato situace mi sice znesnadnila heuristiku, ale za slib své pomoci při rekonstrukci jsem získala neomezený přístup ke stěžejním materiálům.

Co se týče pramenů, musím zklamaně přiznat, že v Okresním archivu v Rokycanech neexistuje žádný fond k tématu. Snaha nalézt jakékoli prameny

¹³ ADAMEC, B. *Kronika divadelního souboru J. K. Tyla: 1969 – 1990*, s. 2.

¹⁴ *Zpravodaj města Mýto*. Mýto: Městský úřad, 2003 – 2011.

k mýtským ochotníkům v Archivu města Plzně a Národním archivu v Praze se také ukázaly marné. Proto se základními kameny této práce staly dvě místa, kde je dnes nashromážděna většina pramenů. Prvním je samozřejmě Pamětní síň města Mýta.

Druhým, značně netypickým místem, je můj osobní archiv, který jsem vytvořila značnou náhodou. Při úklidu tzv. Starého kina, jehož prostory jsou dnes k dispozici mýtským ochotníkům, jsem objevila originální materiály z let 1967 až 1981. Studie jejich obsahu byla stejně náročná jako v předchozím případě, protože i tyto písemnosti jsem nejdříve musela uspořádat. Prameny, nalezené ve Starém kině, jsem využila především k poznání fungování divadelního spolku za socialistického režimu, kdy veškeré činnosti byly značně omezovány a kontrolovány.

2 Stručná historie města Mýta

„V dávné době, kdy stezka vedoucí z Prahy do Plzně a dále přes Šumavu do Bavor, byla později upravena na státní silnici berounsko – halštatskou, tzv. císařskou, která zde přes obec probíhala a přinesla tomuto kraji mnohá utrpení nebo válečné hordy, jež se zde několikrát přehnaly a tento kraj vyplenily, nutily zdejší lid skrývat se v lesích. Za toto strádání a bídu bylo povoleno této obci vybírat na probíhající silnici od projíždějících formanů a za hnaný dobytek peněžité poplatek tzv. mýto, od čehož vzniklo pojmenování této obce na Mýto a později bylo povýšeno na město.“¹⁵ Takto Karel Brandtner popsal jednu z možností, jak Mýto mohlo získat své pojmenování.

Mýto je označováno jako nejzápadněji položené místo Podbrdsko. Podle dnešního rozdělení však nepatří k tomuto historickému kraji, ale ke kraji Plzeňskému.¹⁶

Jako první zmínka o Mýtě se tradičně uvádí rok 1296, kdy se hovoří o mýtském faráři Gottfriedovi.¹⁷ Autoři brožury *700 let Mýta* uvedli jako zdroj této informace dílo *Regesta Bohemiae et Moraviae*¹⁸ od Josefa Emlera,¹⁹ dokonce odkázali na přesnou stranu,²⁰ kde je zmínka zaznamenána. Regesta opravdu uvádí: „*Godefrido plebano in Muta*“.²¹ Avšak daný zápis je vztažen ke dni 27. března 1272. První zmínka o Mýtě je tedy o čtyřicet let starší, než se dosud tradovalo.²² Prvním historikem, který uvedl chybný rok, byl Petros Cironis.²³ Protože se zabýval historií Rokycanska, autoři brožury *700 let Mýta* jej požádali o pomoc při zjištění první zmínky o Mýtě. Proč

¹⁵ BRANDTNER, Karel. *Jak se v Mýtě za dřívějších let žilo a hospodařilo*. Mýto, nevydaný strojopis. 1922, s. 1.

¹⁶ Tamtéž. Mýto patřilo v pozdějších letech pod rokycanský okres. Podbrdsko bylo roku 1960 přiřazeno ke Středočeskému kraji.

¹⁷ Kol. *700 let města Mýta: 1296 – 1996*. 1. vyd. Mýto: Městský úřad, 1996, s. 6.

¹⁸ EMLER, Josef. *Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae*. Pars II, Annorum 1253–1310. Praha: C.R. typographiae aulicae filiorum Theophili Haase, 1882, 1483 s.

¹⁹ Josef Emler (1836 – 1899) byl český historiograf, učitel, vědec, jehož primárním cílem bylo uspořádání fondů zemské spisovny. Během 60. a 70. let 19. stol. procestoval archivy na celém území Českých zemí a pořídil více než 400 opisů a regestů.

²⁰ V brožurce je uvedena strana 1226 z Emlerovy Regesty II.

²¹ V překladu daná věta znamená: Godefrido, farář v Mýtě.

²² Chybný rok se vyskytuje například v těchto monografiích: BATĚK, František; HRACHOVÁ, Hana; PRÁŠIL, Petr. *Zbirožsko na starých pohlednicích*. 1. vyd. Hostivice: Baron, 2007. ISBN 978-80-86914-27-5, s. 207; KUMPERA, Jan. *Západní Čechy od A do Z: historie, památky, příroda*. 2. přeprac. rozš. vyd. Praha: Beta-Dobrovský & Ševčík, 2003. ISBN 80-7306-060-4, s. 184; *Plzeňský kraj*. 1. vyd. Praha: ACR Alfa, 2003. ISBN 80-86408-09-4, s. 84.

²³ Petros Cironis (*1936) je český historik řeckého původu, který se zabývá historií Rokycanska, ale také dějinami Řecka a česko-řeckými vztahy v 15. -17. století. V letech 1961 – 2003 byl ředitelem Státního okresního archivu v Rokycanech.

ovšem uvedl odlišný rok, než je napsán v Emlerovi, bohužel nikdo neví.²⁴ Emler uvádí, že na daném zápise spolupracoval s dr. Ludwikem Schlesingrem²⁵ a na původní prameny bohužel neodkazuje. Jisté ale je, že v této době již v Mýtě stál starší z mýtských kostelů a předpokládá se existence farnosti. První dohledatelné zmínky písemného charakteru pocházejí až ze 14. století a archeologické prameny jsou datovány také do období přelomu 13. – 14. století.

Na katastru Mýta nebyl nikdy žádný sídelný hrad či zámek šlechty, proto bylo Mýto až do dob husitských válek přiděleno pod správu strašických hradů.²⁶ Strašicko se v 1. pol. 14. stol. stalo majetkem Petra I. z Rožmberka. Z této doby také pochází první písemné zmínky o Strašickém hradu. Petr z Rožmberka postupně ovládl provoz zemské cesty směřující z Německa přes Plzeň do Prahy, neboť využil rezignace Jana Lucemburského na řízení českého království. Roku 1336 Petr Rožmberský od krále koupil hrad Zbiroh a městečka v okolí včetně Mýta. Strašické panství, pod které Mýto stále patřilo, se v rámci zbirožského panství udrželo jako samostatný správní útvar až do první čtvrtiny 15. stol.²⁷

Strašické hrady zanikly během husitských válek. Roku 1421 husitská vojska hrady oblehla, ale není zcela jisté, co se stalo, neboť nemáme žádné zmínky o tomto období. Po válkách je Strašický hrad označován v pramenech jako pustý, proto se odborníci domnívají, že jej zcela zničila husitská vojska během obléhání. Odborníci předpokládají, že středověké zbytky hradních zdí jsou dnes zastaveny do kostela svatého Vavřince. Druhou možností je, že samotný kostel mohl být součástí hradního celku.²⁸

Ve 14. století zaznamenaly západní Čechy první rozmach hornictví, který navazoval na starší tradici. V Brdech, do kterých se řadilo i Mýto a Strašice, se těžila železná ruda. Tato skutečnost zaujala i klasický jihočeský rod Rožmberků, který právě ve 14. století získal državy v okolí Mýta.²⁹ Roku 1325 Petr z Rožmberka, majitel strašického a zbirožského panství, získal od krále v zástavě výnos cla v Mýtě

²⁴ Orální svědectví pí. Beranové, 11. března 2012, Mýto.

²⁵ Ludwig Schlesinger byl německo-český historiograf pozitivistického období, žil v letech 1838 – 1899.

²⁶ KARÁSEK, Josef. *Kapitoly z historie Mýta*. strojopis. Mýto: Kulturně historický sbor při MěNV v Mýtě, rok neuveden, s. 5.

²⁷ ANDRLE, Jan. *Strašické hrady*. 1.vyd. Plzeň: Nadace české hrady, 1997, s. 5.

²⁸ ANDRLE, Jan. *Strašické hrady*. 1.vyd. Plzeň: Nadace české hrady, 1997, s. 15.

²⁹ KUMPERA, Jan. *Dějiny západních Čech: Od pravěku do poloviny 18. století*. 1. vyd. Plzeň : Ševčík, 2004, s. 79 a 89.

a obstarával za to ozbrojený doprovod z Plzně do Žebráku. Karel IV. následně udělil Rožmberkům právo vybírat mýtné a poskytovat ozbrojený doprovod z Plzně do Mýta.³⁰

Městečko Mýto se původně rozkládalo na návrší kolem kostela svatého Štěpána. Patrně pro nedostatek vody se lidé postupně usazovali pod návrším, tedy na místě dnešního Mýta. Roku 1350 se začal stavět druhý kostel přímo v městečku zasvěcený Janu Evangelistovi. Dnes je zasvěcen Janu Křtitelovi.³¹

Další významná zmínka o Mýtě pochází z roku 1431, kdy se zde před bitvou u Domažlic utábořilo husitské vojsko vedené Prokopem Holým. Na výšině severně od Mýta čekalo na žoldněřské a polské sbory. Z Mýta pak jednodenním pochodem armáda dosáhla Chotěšova³² a následující den se odehrála proslulá bitva u Domažlic. Na stejném místě u Mýta postavil roku 1450 svůj tábor Jiřík z Poděbrad, když táhl proti vojskům strakonické jednoty.³³ K boji mezi oběma stranami došlo 4. června téhož roku u Rokycan, kde utržila strakonická jednota drtivou porážku.³⁴ V 16. století se Mýto z předchozích průchodů vojsk vzpamatovávalo.

Existenci Mýta jako významného města dokládá jeho zakreslení do Klaudiánovy mapy z roku 1518.³⁵ Dalším důležitým okamžikem pro historii Mýta v 16. století je rok 1594, kdy Zbiroh získala královská komora.³⁶

Během Třicetileté války bylo Mýto pod císařskou vládou a stavovského povstání se vůbec nezúčastnilo. Město tehdy trpělo pouze průchody vojsk, ale samo se do bojů nezapojilo. Roku 1620 zde pobývalo stavovské vojsko, které mělo krýt případné útoky katolické armády, jejíž část se v této době nacházela v Plzni. Jinak žádné důležité zmínky o Mýtě v době třicetileté války nejsou. Válka však zanechala Mýto částečně zpustošené.³⁷

³⁰ KARÁSEK, Josef. *Kapitoly z historie Mýta*, s. 5.

³¹ Kol. *700 let města Mýta: 1296 - 1996*. 1. vyd. Mýto: Městský úřad, 1996, s. 7.

³² Josef Karásek v *Kapitolách historie Mýta* sice uvádí, že vojska dosáhly Holešova. srov. KUMPERA, Jan. *Dějiny západních Čech*, s. 138.

³³ KARÁSEK, J. *Kapitoly z historie Mýta*, s. 6 – 7. Jednota strakonická vznikla 8. února 1449 na sjezdu nepřátel Jiříka z Poděbrad ve Strakonících.

³⁴ KUMPERA, Jan. *Dějiny západních Čech*, s. 153.

³⁵ Klaudiánova mapa je nejstarší tištěná mapa Čech, vydaná mladoboleslavským lékařem a nakladatelem Mikulášem Klaudiniánem. Mapa byla koncipována jako pomůcka pro poutníky, cestující do Říma, proto je z praktických důvodů orientovaná na jih

³⁶ KARÁSEK, J. *Kapitoly z historie Mýta*, s. 6 – 7.

³⁷ KUMPERA, Jan. *Dějiny západních Čech*, s. 246 a 271.

V průběhu 17. století se Mýto i nadále snažilo vypořádat s následky ničivé války. Roku 1670 si najala mýtská obec od císaře vybírání cla, aby si vypomohla z poválečné bídy. Roku 1676 dokonce císař Leopold I. odpustil obci nájemné.³⁸

Během 18. století zaznamenalo Mýto obecný rozkvět, také díky ruční výrobě cvoků, což se stalo nejrozšířenějším řemeslem na dalších 150 let. Obecně vzato do historie Mýta politické dějiny zasahovaly pouze okrajově a neexistují žádné důležité informace.

V průběhu 19. století však již zaznamenáváme kulturní i obchodní rozvoj, a to především v 60. letech, kdy byla kolem Mýta postavena železniční dráha. Mýtské nádraží bylo tenkrát v Kařízku, kde se vykládalo veškeré zboží pro Mýto, okolí i Zbiroh. Po druhé světové válce byla zastávka změněna na vlakovou stanici Kařízek a v Mýtě byla vystavena nová.³⁹

O významu města v minulosti svědčí skutečnost, že znak Rožmberků byl Mýtu propůjčen již na počátku 2. poloviny 14. století při povýšení na městečko.⁴⁰ Znak má podobu červené růže ve stříbrném štítě. Jedná se o růži heraldickou, to znamená stylizovaný květ šípkové růže s pěti korunními lístky, zlatým semeníkem a pěti zelenými okvětními lístky. Dne 7. června 1905 František Josef I. povýšil městys Mýto na město. Prvotní znak byl doplněn na horním okraji štítu stříbrnou zděnou korunou s pěti výběžky.⁴¹

V následujících letech bez ohledu na vnější podmínky bylo v Mýtě dosaženo značného pokroku. Bylo vybudováno fotbalové hřiště, náměstí a ulice byly vyasfaltovány, zřízen vodovod pro Sladovnu, proveden rozvod vody a vystavena požární zbrojnice. V roce 1972 byla provedena oprava základní školy, o rok později vybudován autoservis a dokončeno šest bytových jednotek u školy. V roce 1975 byl postaven Dům mládeže a v září 1978 mateřská škola. V roce 1985 byla zahájena výstavba obecního vodovodu.⁴²

Po listopadu 1989 bylo rychle obnoveno soukromé podnikání. Byly rozdělaný tři velké investice: oprava sokolovny, dostavba vodovodu a přístavba školy. Vodovod byl dokončen roku 1994, sokolovna otevřena 1995 a přístavba školy dána do provozu roku

³⁸ Kolektiv autorů. *700 let města Mýta*, s. 7.

³⁹ BRANDTNER, K. *Jak se v Mýtě za dřívějších let žilo a hospodařilo*, s. 6.

⁴⁰ KARÁSEK, J. *Kapitoly z historie Mýta*, s. 6 – 7.

⁴¹ Tamtéž.

⁴² Kol. *700 let města Mýta*, s. 7.

1996. Téhož roku byla doplněna a přestěhována Pamětní síň města Mýta do Domu mládeže.⁴³

Počátkem nového tisíciletí byly opraveny kaple sv. Vojtěcha, sv. Anny a Panny Marie. Dále byla obnovena tradice Vojtěšské poutě a západně od Mýta započala výstavba průmyslové zóny. Roku 2004 byla přijata nová vlajka. Vítězná varianta obsahovala stejné vyobrazení růže jako na městském znaku. Bílá plocha praporu byla doplněna zlatým orámováním.⁴⁴

V dalších letech pokračovalo především rozrůstání průmyslové zóny, což zapříčinilo příliv nového obyvatelstva. Do budoucna se plánuje výstavba rodinných domků ve dvou lokalitách v Mýtě, Za Dráhou na Strašické silnici a Za Humny vedle Sladovny.⁴⁵

⁴³ Kol. *700 let města Mýta*, s. 7.

⁴⁴ *Zpravodaj města Mýta*. Mýto: Městský úřad, 2003. 3. r., č. 1, s. 3.

⁴⁵ *Zpravodaj*. 8. r., č. 4., s. 2.

3 Vznik a primární funkce ochotnických spolků

Zájmová sdružení neexistenčního charakteru je možno na území Čech a Moravy sledovat již ve středověku. Patrně nejstaršími dobrovolnými kulturními sdruženími byly pěvecké sbory, o nichž máme zmínky již z renesance a baroka. Jednalo se o tzv. literární bratrstva.⁴⁶ Jako příklad můžeme uvést jaroměřický Jaromír⁴⁷ nebo pražský Hlahol.⁴⁸

Za vlády osvětského císaře Josefa II. došlo k uvolnění poměrů a divadlo se začalo rozvíjet za plné podpory státu i samotného panovníka, v důsledku toho docházelo ke vzniku neprofesionálních divadelních sdružení.⁴⁹ Sám Josef II. považoval divadlo za ústav morální výchovy a tribunu osvětských myšlenek. V období let 1780 – 1790 bylo dokonce postaveno nejvíce kamenných divadel na našem území.⁵⁰ Mezi nejstarší patřilo divadlo Reduta v Brně⁵¹ nebo Nosticovo divadlo v Praze.⁵²

Ačkoli v 1. polovině 19. století vzniklo mnoho profesionálních divadel, která hrála i česká představení, ochotnické divadlo svůj význam neztratilo. Vedoucí osobnosti národního obrození si uvědomovaly, že pro rozšíření ideových myšlenek do všech společenských vrstev je nejvhodnější právě lidové divadlo. Ochotnické divadlo se stalo mocným nástrojem na ovlivňování obyčejných lidí, kteří stále zůstávali většinou negramotní.⁵³

Funkce divadelního představení, již mu přiřazovala tehdejší inteligence, je dle mého názoru dokonale shrnuta v následujícím citátu: „*Divadlo má měnit k lepšímu člověka, zmrazčeného minulou dobou. Má aktivizovat jeho rozum, má zbavovat předsudků, má vychovávat v duchu světové osvětské myšlenky. Současně má aktivovat estetické cítění diváků a programově pečovat o zušlechtění rodného jazyka.*“⁵⁴

⁴⁶ Kol. *Jak vzniká spolek*. 1. vyd. Praha: Informační a poradenské středisko pro místní kulturu, 1992. ISBN 80-7068-037-7, s. 3.

⁴⁷ Pěvecký sbor Jaromír vznikl roku 1856.

⁴⁸ Pěvecký sbor Hlahol vznikl v roce 1869.

⁴⁹ CÍSAŘ, Jan a kol. *Cesty českého amatérského divadla*. 1. vyd. Praha: IPOS, 1998. ISBN 80-7068-129-2, s. 32.

⁵⁰ HOŘEJŠ, Petr. *Zrod českého divadla*. Výstřižek z neoznačených novin, uložen v Pamětní síni města Mýta, bez sign.

⁵¹ Budova divadla Reduta je nejstarší divadelní budovou ve střední Evropě, byla otevřena roku 1767.

⁵² Budova Nosticova divadla byla otevřena roku 1783.

⁵³ CÍSAŘ, J. *Cesty českého amatérského divadla*, s. 43 – 56.

⁵⁴ HOŘEJŠ, P. *Zrod českého divadla*.

V letech 1830-1848 docházelo neobyčejnému rozmachu činnosti divadelních ochotníků na českém venkově. Roku 1841 byl zostřen státní dozor nad divadly, když Gubernium zjistilo, že spolky jsou tvořeny především mladými lidmi, kteří dle jejich názoru byli snadno ovlivnitelní a mohli se snadno dát do služeb podvratných myšlenek. Krajské úřady dostaly pokyn, aby se představení spolků konala až po souhlasu Gubernia. Nařízení ze dne 29. srpna 1843 upozorňuje, aby byla povolení ke hrám dávána po důkladném rozvážení a zcela výjimečně.⁵⁵

Počátek 2. poloviny 19. století je na českém území charakterizován především průmyslovou revolucí. Ta mimo jiné zasáhla i rozvoj ochotnického divadelnictví, protože sami dělníci začali zakládat své vlastní ochotnické divadelní spolky. Doba bachovského absolutismu a divadelní řád⁵⁶ však amatérskou divadelní činnost ochromil. Bylo obtížné prosadit představení pod záminkou nějakého dobročinného nebo kulturního účelu a v některých případech se hrálo ilegálně v soukromí, bez úředního povolení. Primárním účelem divadelního řádu bylo potlačení svobodomyšlných projevů na divadle.⁵⁷

Zakládání spolků bylo v habsburské monarchii povoleno až od 60. let 19. století, přesto působila již za národního obrození občanská ochotnická sdružení, která se na počátku ústavního života v rakouské monarchii změnila na ochotnické spolky. Jelikož roku 1860 vydal císař František Josef I. Říjnový diplom, v němž se mimo jiné zavazuje i k uznání politických práv českého národa, následující léta jsou charakteristická čilým politickým ruchem, s čímž souvisí i rozmach kulturní. Roku 1862 bylo otevřeno Prozatímní divadlo v Praze, založen Sokol, Umělecká beseda a vznikl pražský pěvecký spolek Hlahol.⁵⁸ Obecný rozmach spolkové činnosti byl zaznamenán především v průběhu 60. let 19. století a jejich úsilí vyvrcholilo roku 1867, kdy byl vydán zákon o právu spolčovacím a shromažďovacím.⁵⁹ Při příležitosti slavnostního kladení základních kamenů Národního divadla roku 1868 se v Karlíně konala valná schůze zástupců ochotnictva z Čech a Moravy. Dohodli se na založení Divadelní jednoty, jež měla vložit řád do živelného vzniku spolků. O dva roky později byl svolán

⁵⁵ HOFMAN, Karel. Nejstarší repertoár rokycanských ochotníků. In: Sborník *dr. B. Horáka v Rokycanech*. 1. vyd. Rokycany: OK ONV v Rokycanech, 1990, roč. 3, s. 27-45.

⁵⁶ Divadelní řád byl vydán roku 1850.

⁵⁷ CÍSAŘ, J. *Cesty českého amatérského divadlo*, s. 57 – 66.

⁵⁸ KARÁSEK, Josef. *Historie divadelních ochotníků v Mýtě*. 1. vyd. Mýto: Kulturně historický sbor k 110tému výročí založení divadelních ochotníků J. K. Tyl v Mýtě, 1977, s. 8.

⁵⁹ Kol. *Jak vzniká spolek*, s. 4.

druhý sjezd v Praze a vznikla Matice divadelní, která však byla roku 1885 nahrazena Ústřední maticí divadelních ochotníků československých (dále jen ÚMDOČ).⁶⁰

⁶⁰ CÍSAŘ, J. *Cesty českého amatérského divadla*, s. 57 – 66.

4 Historie divadelních ochotníků v Mýtě

4.1 Vznik divadelního spolku v Mýtě

Uvolněné poměry v habsburské monarchii připravily půdu i pro vznik ochotnického divadelnictví v Mýtě. Městečko cítilo pulzující život hlavního města a poměrně brzy, již roku 1863, zde byl založen divadelní ochotnický spolek. Zasloužili se o to především mýtští studenti, kteří studovali v Praze, učitelé, vlastenečtí kněží a velkou měrou i řemeslníci.⁶¹

Ochotnický divadelní spolek byl založen 10. srpna 1863 pod názvem Družstvo divadelních ochotníků v Mýtě. Iniciátorem a prvním režisérem byl František Velek. Hned v prvním roce činnosti byla v jednom měsíci sehrána tři představení, jednalo se o hry „Muž bez ženy“, „Klobouk“ a „Husička z podhájí“.⁶²

Následující dva roky byly velice chudé. Bylo sehráno pouze jedno představení, Tylův „Pražský flamendr“ dne 26. prosince 1865. Naopak následujícího roku bylo sehráno dokonce šest představení, vesměs českých autorů jako byli J. K. Tyl, J. V. Lomnický, J. M. Boleslavský či J. N. Štěpánek.⁶³

Kromě Družstva divadelních ochotníků v Mýtě v městečku vznikly i jiné ochotnické divadelní spolky. Po první světové válce byly v Mýtě činné ochotnické divadelní spolky dokonce tři, dělnický, cvokařský a J. K. Tyl. V roce 1910 byl založen spolek divadelních ochotníků pod názvem Dramatický odbor skupiny cvokařů⁶⁴ a Dělnický ochotnický spolek v Mýtě působil od roku 1921 jako odbor Dělnické tělovýchovné jednoty (dále jen DTJ).⁶⁵ Ve své práci se však budu věnovat především dějinám J. K. Tyla.

Během celkové činnosti spolku docházelo i ke změně názvů. Původní název byl změněn roku 1901 na Ochotnicko-čtenářskou jednotu Tyl v Mýtě. Po osmačtyřiceti letech došlo ke spojení dvou divadelních spolků. Z J. K. Tyla a Dělnického

⁶¹ KARÁSEK, J. *Historie divadelních ochotníků v Mýtě*, s. 3.

⁶² Tamtéž.

⁶³ CIRONIS, Petros. *Národní divadlo a Rokycansko*. 1. vyd. Rokycany: ONV, 1984, s. 61 – 64.

⁶⁴ Kol. *700 let města Mýta: 1296-1996*, s. 45-61.

⁶⁵ Dělnická tělovýchovná jednotka v Mýtě existovala v rozmezí let 1910 - 1945.

ochotnického spolku byl vytvořen Dělnický ochotnický spolek J. K. Tyl v Mýtě. Roku 1969 vznikl Sdružený klub pracujících, pod který spadal i ochotnický spolek jako Divadelní odbor J. K. Tyl v Mýtě.⁶⁶

Kromě názvů se měnila i místa, kde spolek prezentoval svá představení. V prvních letech se hrálo v hostinci U Tří korun v Pražské ulici, od roku 1869 se inscenace přesunuly do hostince U Města Plzně v Plzeňské ulici, následně se hrálo také v hostinci U Českého lva, není však známo, od kterého roku ani jak dlouho. Každopádně v roce 1879 se spolek přesunul na Novou radnici, kde vydržel celých 52 let. Posléze se spolek přestěhoval do nové sokolovny, kterou pomáhal budovat. Po roce 1969 poskytl okresní úřad v Rokycanech ochotníkům finanční podporu na zřízení jeviště i s příslušným zázemím pro ochotníky, a tak se divadelníci opět přesunuli na Novou radnici.⁶⁷

Vraťme se však k počátkům mýtských ochotnických divadelníků. Od roku 1868 se dochovalo řádné vedení výdajů a zisků z jednotlivých představení, která nebyla vždy konána pro čistý výdělek samotného spolku, naopak těmito příjmy byly podporovány nejruznější kulturní a tělovýchovné organizace. Např. 10. února 1867 bylo sehráno divadelní představení „Chudý písničkář“ od Josefa Mikuláše Bolehlavského ve prospěch cerhovického ochotnického divadla. Část výtěžku byla pravidelně věnována na obuv a jídlo chudým dětem, které navštěvovaly mýtskou základní školu.⁶⁸ Té byla roku 1880 poskytnuta i finanční pomoc. Mýtští ochotníci dokonce poslali celý výtěžek ze hry „Mravenci“ na stavbu nové budovy Národního divadla v Praze.⁶⁹ O tři roky později věnovali 100 zlatých na zakoupení nové hasičské stříkačky pro místní sbor. Uvedli jsme pouze příklad, podobných dobročinných akcí konali mýtští ochotníci mnoho.⁷⁰

Z období od roku 1871 do 1873 se nedochovala ani jediná zmínka o divadelních představení, lze tedy předpokládat, že se v Mýtě divadlo nehrálo. Z této etapy se nedochovaly ani žádné pozvánky a plakáty. V první spolkové knize jsem však našla pět prázdných stran. Lze předpokládat, že se konaly kulturní akce, ale o divadelních představeních nemáme jedinou zmínku.⁷¹

⁶⁶ KARÁSEK, Josef. *Historie divadelních ochotníků v Mýtě*, s. 10.

⁶⁷ Tamtéž.

⁶⁸ Tyto charitativní akce se konaly až do roku 1945.

⁶⁹ Budova Národního divadla byla zcela zničena při požáru roku 1881.

⁷⁰ Pamětní síň města Mýta, *I. spolková kniha Družstva divadelních ochotníků v Mýtě*, 1863 – 1896, s. 158 a 160, bez sign.

⁷¹ Nasvědčuje tomu také fakt, že v *I. spolkové knize* je dochován zápis ze 27. listopadu 1871, následně je vynecháno pět stran, a pak je zapsána schůze až ze 4. prosince 1873. Zápis je zaznamenán odlišným rukopisem a je v něm zapsána i věta: „Dále navrhoval p. Jan Fíhla, zdali se nějaké představení

Ochotníci museli žádat o povolení konat každé představení c. k. okresního hejtmana v Hořovicích a následně v Rokycanech. Vyplývá to z originálů 14 dopisů adresovaných řediteli mýtských ochotníků z roku 1874.⁷²

Roku 1888 nastala v činnosti mýtských ochotníků opět krátká pauza. Důvod není přesně znám. Ve spolkové knize je uvedena pouze poznámka neznámého zapisovatele: „19. září sešli se po delším čase členové družstva divadelních ochotníků, spořádali záležitosti družstva po delší čas neurovnanou.“⁷³

Velkou většinu her z počátku činnosti měl mít spolek údajně dokumentován původními tištěnými plakáty. Originální plakáty se ovšem nedochovaly, ale přesto jsou v Pamětní síni uloženy kopie nejstarších z nich. První tištěný plakát zve na představení 17. března 1878, kdy byla hrána veselohra o třech jednáních od Ladislava Stroupežnického „Pan Měsíček obchodník“. Jednalo se o první představení v nově upraveném divadle v městské radnici.⁷⁴

Roku 1898 přišla do Mýta na místo obvodního lékaře jedna z nejdůležitějších osob mýtského ochotnického divadla, Josef Knobloch. Narodil se 22. února 1865 v Lomnici nad Popelkou. Ačkoli pocházel z nuzných poměrů, za podpory svého strýce vystudoval gymnázium v Jičíně a následně lékařskou fakultu na Karlově univerzitě. Svoji praxi zahájil v Hrádku nad Metují, ale brzy na to, roku 1893, přišel na doporučení jako obvodní lékař do Mýta.⁷⁵

Knobloch se aktivně zapojil do divadelní činnosti. O jeho práci v divadle svědčí zápisník z let 1898 – 1938, v němž jsou uvedeny veškeré hry, které režíroval a údaje o příjmech i výdajích. První hra, již řídil, byla „Svatební noc bez nevěsty“ roku 1898. S mýtskými kolegy se pak rozloučil Blumethalovou veselohrou v hostinci U Bílého koníčka 20. března 1938.⁷⁶

Za jeho vedení bylo pořízeno stálé jeviště v městské radnici. Velkou měrou také přispěl ke stavbě sokolovny, kde byla dne 23. srpna 1931 zahájena nová etapa mýtského

odbývání mají nebo né, načež všichni pánové jednohlasně uznaly, by se několik představení odbývalo a sice první ještě během adventu, druhé o svátcích a třetí na Tři krále, a určeno k prvnímu představení byl kus Fraška a basa, k druhému a třetímu představení se pak později kusy vyberou.“

⁷² Pamětní síň města Mýta, Vyrozumění c. k. okresního hejtmana v Hořovicích řediteli divadla, 1874, bez sign.

⁷³ Pamětní síň města Mýta, I. spolková kniha Družstva divadelních ochotníků v Mýtě, s. 165, bez sign.

⁷⁴ KARÁSEK, Josef. *Historie divadelních ochotníků v Mýtě*, s. 5.

⁷⁵ LANGER, Jan. *Vzpomínková řeč na desetiletém výročí úmrtí Josefa Knoblocha*. 1848, uloženo v Pamětní síni města Mýta, bez sign.

⁷⁶ Tamtéž.

ochotnictva Jiráskovou „Lucernou“. Díky své mimořádné houževnatosti dokázal Knobloch přivést na mýtské jeviště za dobu 40 let přes 200 divadelních inscenací.⁷⁷

Josef Knobloch zemřel 9. května 1938 v plzeňské nemocnici. Poslední rozloučení se konalo před novým jevištěm na městské radnici proslovem Jana Langra. Ten je uchován v IX. fasciklu, stejně tak parte a vzpomínka Ochotnicko – čtenářské jednoty Tyl v Mýtě na zemřelého i s jeho fotografií.⁷⁸

Roku 1900 začali ochotníci přemýšlet o transformaci jednoty na spolek. Protože spolky měly mít jasně dané stanovy, byly v Mýtě vydány roku 1901. Forma spolku členům stanovovala jasné povinnosti, ale i mnohé výhody. Jednou z výhod bylo, že si spolek mohl ponechat si čistý zisk z představení.⁷⁹ Na stanovách je však ochotnické divadlo v Mýtě označeno stále jako jednota. Nové stanovy se zabírají podrobně organizací celého divadla, všemi funkcemi, jejich právy a povinnostmi. Účelem divadla mělo být povzbuzování a zdokonalování duševního i společenského života. Prostředkem pro tyto cíle se stala samotná divadelní představení, čtení a odebrání knih i časopisů, dále nejrůznější přednášky, společenské akce, apod. Členové měli být čestní, činní a přispívající. Nový člen mohl být přijat pouze po doporučení jiným aktivním členem spolku. Práva členů byla rovná, měli právo zúčastnit se valné hromady a také na snížené vstupné na zábavy. Naopak povinností členů bylo uvedení jména, stavu a bydliště a také platba členského příspěvku. Režisér měl za úkol řídit zkoušky a divadelní představení, rozdávat úlohy dle schopností jednotlivců, vyhledávat hry a předkládat je výboru ke schválení. Kvůli přehledu bylo nutné vést následující knihy: seznam členů, kniha příspěvků, kniha pokladní, protokol jednací, seznam knih, kniha rekvizit a kniha pamětní. Celkem stanovy obsahovaly 31 článků.⁸⁰

Roku 1902 došlo k rozeslání nových členských lístků. Lístky byly rozeslány dle prezenční listiny valné schůze z 3. listopadu 1901. Jako zápisné bylo vybíráno 25 korun a roční členský příspěvek byl stanoven na 80 korun na osobu.⁸¹

Jednota se roku 1906 stala aktivním členem Ústřední matice divadelních ochotníků československých (dále jen ÚMDOČ) a přispívala jí tak ročně 10 korunami.

⁷⁷ LANGER, Jan. *Vzpomínková řeč na desetiletém výročí úmrtí Josefa Knoblocha*. 1848, uloženo v Pamětní síni města Mýta, bez sign.

⁷⁸ Tamtéž.

⁷⁹ Pamětní síň města Mýta, *Pozvání ke schůzi na přeměnu družstva ve spolek*, 30. 4. 1900, bez sign.

⁸⁰ *Stanovy ochotnicko-čtenářské jednoty Tyl v Mýtě*, Rokycany: Knihtiskárna Jos. B. Zápotocký, 1901. nestr.

⁸¹ Pamětní síň města Mýta, *Dopis oznamující rozeslání nových členských lístků ze dne 1. 2. 1902*, bez sign.

Katastrofální požár v Mýtě roku 1908 však přerušil činnost ochotnického spolku na celý rok. Radnice, kde měl spolek své sídlo, byla přestavována. Začalo se hrát opět roku 1909 a hrálo se až do vypuknutí války. Padesátileté výročí své činnosti oslavil spolek 17. srpna 1913 hrou „Othelo“ od Wiliama Shakespeara. Válka však zastavila činnost spolku na celou dobu jejího trvání, protože většina aktivních členů odešla bojovat.⁸²

⁸² Pamětní síň města Mýta, *Soukromý zápisník dr. Knoblocha*, 1898 – 1938, bez sign.

4.2 Činnost ochotníků v době meziválečné a za druhé světové války

Po první světové válce se stal stálým členem jednoty Tyl Jan Langer. Pocházel z divadelní rodiny. Zejména jeho otec byl dlouholetým členem Tyla, účinkoval ve čtyřiceti hrách a vzbudil ve svém synovi lásku k divadlu. Jan Langer po gymnaziálním studiu v Rokycanech navštěvoval Obchodní akademii v Praze a zároveň Národní a Švandovo divadlo. Doposud byl jen pouhým pozorovatelem divadelního života, avšak po zhlédnutí „Malého lorda“ od Jana Mühla, kde hlavní roli vytvořila dcera dr. Knoblocha, se snažil dostat na jeviště i jako herec. Zpočátku začínal ve studentských hrách. První větší rolí byl Napoleon ve hře „Madame Saint-Gené“ od autora Victoria Sardou, kterou nacvičovali mýtské ochotníky pod Knoblochovým vedením.⁸³

V roce 1910 začal Langer pracovat v Živnostenské bance ve Vídni, odkud se posléze vrátil do Prahy a vypomáhal mýtským ochotníkům. Jeho velkým zážitkem bylo setkání s mistrem Eduardem Vojanem.⁸⁴ Tento umělec se velmi rád procházel brdskými lesy a při svých cestách se zastavil i v Mýtě, kde si všimnul plakátu, který oznamoval připravované představení Othela. Po jedné zkoušce si dr. Knobloch a Langer zašli do hotelu Bělohávek, kde se setkali i s Eduardem Vojanem. Langer na setkání vzpomíná: „*Okamžik zůstali jsme ohromeni, neboť nechtělo se nám uvěřit, že je to skutečnost. Pohotový Roch byl první, který šel mistra k jeho stolu pozdravit, představit a pozeptat se, zda by třeba na chvíli nepřisedl k našemu stolu. S úsměvem přijal naše pozvání.*“⁸⁵

Eduard Vojan slíbil, že si s mýtskými ochotníky někdy zahraje, a dokonce tento slib vyplnil, i když až po válce roku 1919. Od té doby až do své smrti několikrát ročně Mýto navštěvoval a udržoval přátelské styky s výše jmenovanými.⁸⁶

Po menším sporu a odchodu dr. Knoblocha a J. Rocha pokračoval spolek ve své činnosti a navázal spolupráci s Dělnickým ochotnickým spolkem, který byl založen již

⁸³ Pamětní síň města Mýta, *Soukromý zápisník J. Langra*, rok neuveden, bez sign.

⁸⁴ Eduard Vojan (1853 – 1920) byl český herec a zakladatel moderního českého herectví, založeném na hlubokém psychickém prožití ztvárněné postavy.

⁸⁵ Pamětní síň města Mýta, *Třetí fascikl J. Langra*, slavnostní projev při 100. oslavách spolku, s. 6, bez sign.

⁸⁶ Tamtéž.

roku 1893. Prvním společným představením byl Čechův „Lešetínský kovář“ s premiérou 1. května 1921. Opravdový zájem o divadlo a touha po další spolupráci přivedla dr. Knoblocha zpět k divadlu a režisérské práci. Josef Roch, poté co se roku 1920 vzdal jednatelské funkce, také styk s divadlem nepřerušil. Pomáhal při drammatizaci Jiráskových „Psohlavců“, což byla jeho poslední práce pro divadlo. Následně se až do své smrti výlučně věnoval Sokolu. Jeho funkci pak od roku 1920 zastával Bohouš Frey a od roku 1922 Marie Ungermannová.⁸⁷

Z období 20. a 30. let se nedochovaly téměř žádné prameny, přesto je paradoxně toto období ve veškeré literatuře označováno jako nejplodnější. Jedním z mála pramenů je III. spolková kniha, z níž můžeme vytěžit následující informace. Během 20. let ochotníci věnovali každým rokem část výtěžku na opravu a obnovu sokolovny. Lze předpokládat, že se spolku dařilo velmi dobře. Dle dochovaných seznamů her se hrálo v průměru šestkrát za rok.⁸⁸ Ve 30. letech jednota měla 26 činných a 24 přispívajících členů. Stav jmění ke dni 31. prosince 1929 činil 725,89 korun.⁸⁹

23. srpna 1931 přenesl spolek svou činnost do nově vybudované sokolovny.⁹⁰ První hra, uvedená na nové scéně, byla Jiráskova „Lucerna“. V souvislosti se společnou sokolovnou musely být pozměněny stanovy spolku. V případě jeho rozpadu mělo veškeré jmění připadnout Sokolu, nikoli městu.⁹¹

Roku 1933 oslavil spolek několik jubileí. 125. výročí narození J. K. Tyla bylo 4. června oslaveno hrou „Paní Marjánka, matka pluku“ od J. K. Tyla a 27. srpna divadelníci sehráli představení „Naši furianti“ od L. Stroupežnického na paměť sedmdesátiletého trvání spolku a pětaticetileté neúnavné činnosti dr. Knoblocha na postu režiséra.⁹²

Po úmrtí doktora Knoblocha, roku 1938, se režisérské funkce ujala paní Marie Ungermannová, ale krátce poté začala druhá světová válka. ÚMDOČ vyzvala všechny divadelní spolky, aby sehrály představení na obranu státu.⁹³

Během německé okupace našeho území se snažilo ochotnictvo udržet vliv nad českou společností. Okupanti jejich činnost stíhali těžkou perzekucí, snažili se přerušit především představení, která měla být známkou odporu. Ochotnické spolky

⁸⁷ Pamětní síň města Mýta, III. spolková kniha, Zápisy ze dnů 13. 3. 1920 a 19. 4. 1922, bez sign.

⁸⁸ KNOBLOCH, Josef. *Soukromý zápisník*. 1898 – 1938, uložen v Pamětní síni města Mýta, bez sign.

⁸⁹ Pamětní síň města Mýta, IV. Spolková kniha, zápis ze dne 3. 4. 1930, bez sign.

⁹⁰ Sokolovna byla společným majetkem Sokola a Ochotnicko – čtenářské jednoty Tyl.

⁹¹ Pamětní síň města Mýta, IV. Spolková kniha, zápis ze dne 25. 8. 1931, bez sign.

⁹² Pamětní síň města Mýta, III. fascikl J. Langra, projev A. Veverky při 70. výročí činnosti spolku, s. 1–4, bez sign.

⁹³ POLÁČKOVÁ, Vladana. *Amatérské divadlo v Mýtě*, s. 38.

se začaly stavět spíše do rezistenční politiky. Většinou však přežily těžká léta 1942 – 1943, kdy byly vydány komplexy úředních nařízení, upravujících složitou proceduru povolování představení. Ta mohla být povolena pouze v mimořádných případech po doporučení okresního vedoucího Veřejné osvětové služby. Způsobilstv hrát divadlo musela být úředně přezkušována a o výsledcích bylo nutno informovat Ministerstvo lidové osvěty. Dle úředního nařízení se v tomto období smělo hrát pouze ve všední den, polovina zisku měla být odvedena německému Červenému kříži a plakáty musely být tisknuty dvojjazyčně.⁹⁴

Od roku 1939 se režisérského postu ujali postupně Emanuel Kunc, Josef Karásek a Antonín Kunc. Tyto osobnosti se snažily udržet ochotnické divadlo na vysoké úrovni, kterou zavedl Knobloch.⁹⁵ Přes všechna omezování německých okupantů byli mýtští ochotníci schopni uvést na jeviště ročně čtyři hry.⁹⁶ Tak jako v minulosti zůstalo i v tomto období divadlo nejdůležitějším prostředkem pro ovlivňování obyčejných lidí. V desetiletí 1938 – 1948 byla sokolovna na čas obsazena německými okupanty a tudíž byla částečně znemožněna i samotná činnost ochotníků. Přesto byli schopni uvést přes 50 her.⁹⁷

Roku 1945, již po skončení války, byla obnovena spolupráce Ochotnicko-čtenářské jednoty Tyl a Dělnického ochotnického spolku v Mýtě, jejímž cílem bylo první společné představení v osvobozené vlasti.⁹⁸

⁹⁴ CÍSAŘ, Jan a kol. *Cesty českého amatérského divadla*, s. 151 – 174.

⁹⁵ Soukromý archiv autorky, *Výroční list 85 let trvání Ochotnické – čtenářského spolku Tyl v Mýtě*, 1848, kopie originálu.

⁹⁶ Pamětní síň města Mýta, *Spolkové knihy, zápisy z let 1939 – 1945*, bez sign.

⁹⁷ Soukromý archiv autorky, *Výroční list 85 let trvání Ochotnické – čtenářského spolku Tyl v Mýtě*, 1848.

⁹⁸ Pamětní síň města Mýta, *Dopis adresovaný Ochotnicko – čtenářské jednotě Tyl v Mýtě*, ze dne 8. 7. 1945, bez sign.

4.3 Činnost mýtských ochotníků v průběhu 50. a 60. let 20. století

V březnu 1948 byl schválen divadelní zákon, který rušil možnost soukromého podnikání v divadelní oblasti. Mimo jiné stanovil, že ochotnické divadlo je rovnocenným partnerem divadla profesionálního, protože obě mají stejný cíl.⁹⁹

Od konce února 1948 začaly akční výbory provádět očistu všech složek Národní fronty. Ve výboru byla ÚMDOČ zastoupena pouze jako jedna z organizací. Akční výbory se ustanovily také na úrovni jednotlivých spolků. Jejich hlavním úkolem bylo prověřování členů a vedení ideově-politické práce.¹⁰⁰

V tomto období mýtské ochotnické divadlo dostalo jasné úkoly a mělo mnohem složitější strukturu. V neděli 11. ledna 1948 se konala valná schůze v malém sále sokolovny. Dle programu došlo ke čtení dopisu ÚMDOČ v Praze a následoval slib všem členům souboru. Jak přesně slib zněl, samozřejmě nikde není uvedeno, ale není složité si uvědomit, čeho se mohl týkat. Pokud jde o novou organizaci, na valné hromadě byly zvoleny osoby do následujících funkcí: jednatel, pokladník, režisér, správce inventáře a knihovník. Členský příspěvek činil 6 Kčs. Předsedou spolku se stal Jan Sefzig a jednatelkou Marie Kryžeová.¹⁰¹

Rok 1948 byl pro mýtské ochotníky významný především 85tiletým výročím fungování spolku, které bylo oslaveno ve velkém sále sokolovny, kde se sešlo 71 členů spolku a byla zde pronesena slavnostní řeč Jana Langera o činnosti divadelníků od jejich založení.¹⁰²

Roku 1949 bylo rozhodnuto o spojení Ochotnicko-čtenářské jednoty Tyl a Dělnického ochotnického spolku. Dělnický ochotnický spolek nesouhlasil se změnou názvu navrhovanou Jednotou, a proto byl zvolen sedmičlenný poradní soubor Dělnických ochotníků. Ke stejnému kroku byla vyzvána i Jednota J. K. Tyl. Schůze pro projednání spojení obou spolků byla ustanovena na neděli 2. října 1949.¹⁰³

⁹⁹ Pamětní síň města Mýta, *Upozornění ÚMDOČ na roční výročí divadelního zákona*, Praha 11. 3. 1949, bez sign.

¹⁰⁰ CÍSAŘ, Jan a kol. *Cesty českého amatérského divadla*, s. 180.

¹⁰¹ Pamětní síň města Mýta, *Pozvání na valnou hromadu Ochotnicko – čtenářské jednoty Tyl v Mýtě v neděli 11. 1. 1948*, bez sign.

¹⁰² Pamětní síň města Mýta, *Zápis ze slavnostní schůze OČS Tyl*, 10. 10. 1948, bez sign.

¹⁰³ Pamětní síň města Mýta, *Výzva Dělnického ochotnického spolku ze dne 7. 7. 1949*, bez sign.

Z předchozích informací jsme se dozvěděli, že spolek J. K. Tyl nebyl v Mýtě jediným ochotnickým spolkem. Po první světové válce byly v Mýtě činné ochotnické divadelní spolky dokonce tři, dělnický, cvokařský a J. K. Tyl.¹⁰⁴

Nejpočetnější dělnickou skupinou v Mýtě v 19. století byli cvočkaři, a proto nepřekvapí, že již na počátku 90. let v Mýtě existoval spolek cvočkářů a pekařů Václav. Kolem roku 1885 vznikl vzdělávací a podpůrný spolek Probuzení. Právě prostřednictvím těchto spolků vystupovali první dělničtí ochotníci. Kromě spolku Václav existovala ještě Skupina cvokařů v Mýtě, při níž asi v roce 1910 vznikl spolek divadelních ochotníků pod názvem Dramatický odbor skupiny cvokařů.¹⁰⁵

Dělnický ochotnický spolek v Mýtě byl založen roku 1921 jako odbor DTJ.¹⁰⁶ Spolek hrál v městské radnici, nájemné však platil Ochotnicko-čtenářské jednotě J. K. Tyl. V roce 1931 se přestěhoval J. K. Tyl do nově vybudované sokolovny a jeviště v městské radnici převzal Dělnický ochotnický spolek. O čtyři roky později splynul Dramatický odbor skupiny cvokařů s Dělnickým ochotnickým spolkem a hrálo se pod hlavičkou druhého jmenovaného.¹⁰⁷

Na konci třicátých let se jednalo o spojení zbývajících dvou spolků, které však překazila druhá světová válka. Roku 1940 byla zastavena činnost Dělnického ochotnického spolku, ačkoli v té době měl 46 aktivních členů. Hned po válce byla jejich činnost opět obnovena, ale již roku 1949 došlo ke spojení Dělnického ochotnického spolku a J. K. Tyla. Oba dva spolky byly po vzájemné dohodě sjednoceny a přejmenovány na Dělnický ochotnický spolek J. K. Tyl v Mýtě.¹⁰⁸

Spojení spolků však nebylo zdaleka tak jednoduché, jak by se mohlo zdát. Kolem režiséra Emanuela Kunce, který vedl Divadelní spolek J. K. Tyla, se srocovala spíše skupina vzdělanějších občanů, zatímco v Dělnickém ochotnickém divadle působili především dělníci. Vzhledem k politickým událostem se proto název spojeného spolku stal jakýmsi kompromisem, kde byl dán důraz na slovo dělnický. Ve funkcích režisérů zůstali Josef Perlík a Bohouš Pavlík.¹⁰⁹

Na tuto dobu vzpomíná Marta Pálková, která ve spolku působila od roku 1949: *„Bylo to tenkrát docela těžké. Dělali jsme všechno úplně sami. Vše jsme tvořili, malovali kulisy, stavěli... Museli jsme si topit, než začala samotná zkouška. Již dvě*

¹⁰⁴ Tyto informace lze vyvodit na základě dochovaných plakátů a pozvánek na plesy.

¹⁰⁵ Kol. 700 let města Mýta: 1296-1996, s. 45-61.

¹⁰⁶ Dělnická tělovýchovná jednota v Mýtě existovala v rozmezí let 1910 - 1945.

¹⁰⁷ Kol. 700 let města Mýta: 1296-1996, s. 45-61.

¹⁰⁸ KARÁSEK, Josef. *Historie divadelních ochotníků v Mýtě*, s. 13.

¹⁰⁹ Orální svědectví M. Pálkové, 17. února 2012, Mýto.

hodiny před zkouškou obětavé ženy obou režisérů zatopily. Zkoušky se konaly v sokolovně. Bylo to dost těžké, ale my jsme to tak nebrali. Byl to fakt. Byli jsme mladí, veselí, spokojení.“¹¹⁰

Kromě samotných představení mýtských ochotníků se dají 50. léta popsat jako kulturně bohaté období. V Mýtě fungoval spolek Sokola a DTJ, které byly po roce 1948 spojeny. Kromě toho zde dokonce existoval ženský oddíl košíkové pod vedením Marty Pálkové, nad kterým si později vzala patronát Sladovna. Marta Pálková dokonce sestavila ženský oddíl, se kterým každoročně nacvičovala spartakiádu. Její nasazení a vedení tělovýchovy v Mýtě nakonec zapříčinilo, že se nemohla dostatečně věnovat divadlu.¹¹¹

50. léta můžeme označit jako éru her J. K. Tyla, na jehož počest se hrálo bezpočet jeho her. Roku 1950 byla secvičená inscenace „Muzikantská Liduška“ od Vítězslava Háška, na kterou Marta Pálková ráda vzpomíná: „*Byla to dosti složitá práce. Někdy jsme si museli pozvat i odborníky. Například z plzeňského divadla zde byla paní Sopková, která nás učila tanečky do některých divadelních představení. Museli jsme mít i muzikanty. Dokonce jsme navázali spolupráci s ochotníky z Medového Újezda, kteří pešky chodili na zkoušky.“¹¹²*

O rok později byla sehrána dokonce „Fidlovačka“, která byla secvičena jako letní hra a byla prezentována v parku nad Sladovnou. „*Tenkrát nám hodně přálo počasí. Mnoho mladých lidí zde účinkovalo jako kompars. Hlavní postavu tam hrála Miluška Hrabalová z Hořovic, dcera režiséra Perlíka,*“ popisuje Marta Pálková.¹¹³

Velice úspěšnou hrou byla také inscenace „Usnul v pyramidě“ od Jaroslava Jankovce, jejíž premiéra se konala roku 1952 a byla sehrána několikrát i v okolních obcích. Velmi úspěšnou se stala především píseň z této hry, „Brambory a růže“, již se stala hymnou plesových sezón na několik let. V témže roce došlo k oprášení mýtské tradice staročeských májů. V tomto období však byla většina mýtských chlapců na vojenské službě, a proto byla využita spolupráce strašického vojenského tanečního souboru. Máje probíhaly jemně netypickým stylem. Tancovalo se v parku na Sladovně a celé slavnosti trvaly dva týdny. V prvním týdnu se zvalo na oslavy a teprve druhý týden proběhly tance.¹¹⁴

¹¹⁰ Orální svědectví M. Pálkové.

¹¹¹ Tamtéž.

¹¹² Tamtéž.

¹¹³ Tamtéž.

¹¹⁴ Tamtéž.

Další významnou událostí v dějinách ochotnického spolku bylo sté výročí založení spolku oslavované v roce 1963. U této příležitosti byla nacvičena hra „J. K. Tyl“ od F. F. Vamberka s premiérou 31. července, čímž samozřejmě oslavy nekončily. Následující den zahájil slavnostní schůzi proslov Josefa Karáaska, který sám sepsal dějiny spolku. Dále následovalo vystoupení třicetičlenného mužského sboru se Smetanovými skladbami „Nekamenujme proroky“ a „Kdo v zlaté struny zahrát zná“. Publiku byla též den předvedena „Slavnostní ouvertura“, kterou zkomponoval speciálně pro mýtské ochotníky Josef Martovský již roku 1919.¹¹⁵

Dne 26. července 1967 byla v zasedací síni města v Mýtě otevřena nová loutková scéna, která byla zahájena představením „Kašpárek s Honzou v zakletém zámku“. Bylo to první ale nejspíš i poslední představení, neboť ačkoli zůstal loutkový odbor pod Sdruženým klubem pracujících (dále jen SKP) až do 80. let minulého století, byl prakticky nečinný.¹¹⁶

Ustavující schůze SKP se konala 16. ledna 1967. Na této schůzi bylo zvoleno zastupitelstvo v tomto složení: Václav Veverka - vedoucí, Bohumil Pavlík - zástupce vedoucího, Aloisie Vildová - jednatelka, Václav Vainer - ekonom a František Veverka - hospodář. SKP se chystalo převzít úkoly, které zahrnovaly kulturní život v Mýtě, což znamenalo kurz šití, hudební kurz a pěvecký sbor. Kromě těchto úkolů měla být obnovena činnost mýtských ochotníků, z čehož můžeme odvodit, že po roce 1963 byla činnost zastavena. Ještě téhož roku byl dům číslo popisné 1¹¹⁷ předán Obchodním sladovněm v Mýtě a následně k užívání SKP.¹¹⁸

Ze zápisu schůze, konané dne 7. prosince 1967, se dovídáme zajímavou informaci. Na schůzi byli svoláni všichni vedoucí kroužků, kteří měli předsednictvu SKP předat plány na rok 1968. Dovídáme se tak jména vedoucích, ale hlavně názvy veškerých kroužků, které se řadily pod SKP: dechový kroužek – J. Baum, pěvecký kroužek – B. Brož, hudební kroužek – K. Halla, jazzový kroužek – E. Hrdlička, divadelní kroužek – J. Perlík, historický kroužek – J. Karásek, loutkářský kroužek – J. Hlavsa.¹¹⁹

V zápisu ze schůze SKP dne 29. února 1968 je uvedeno, že byl založen divadelní kroužek panem Pavlíkem.¹²⁰ Z toho vyplývá, že divadelní kroužek navazuje na tradici

¹¹⁵ Pamětní síň města Mýta, *Originální partitura s příloženým věnováním a proslovem J. Karáaska*, bez sign.

¹¹⁶ Osobní archiv autorky, *Zápisy ze schůzí SKP 1967 – 1981*.

¹¹⁷ Dům č.p. 1 byl majetkem Městského národního výboru v Mýtě.

¹¹⁸ Osobní archiv autorky, *Zápis z ustavující schůze SKP*, 16. 1. 1967.

¹¹⁹ Osobní archiv autorky, *Zápis schůze SKP Mýto ze dne 7. 12. 1967*, tiskopis.

¹²⁰ Osobní archiv autorky, *Zápis schůze SKP Mýto ze dne 29. 2. 1968*, tiskopis.

mýtských ochotníků, a vzniká v rozmezí let 1967-1968. K 50. výročí vzniku republiky, to znamená ještě téhož roku, kdy byl divadelní kroužek založen, sehrál českou klasiku Jiráskovy „Psohlavce“ a k oslavám Mezinárodního dne žen Čapkovu „Matku“.¹²¹

Pro lepší pochopení činnosti SKP nám poslouží Statut Sdruženého klubu pracujících, který byl sepsán v Mýtě 10. května roku 1974. SKP bylo označeno „společným střediskem kulturního a společenského života pracujících závodů a obyvatelstva v Mýtě a okolí.“¹²² Odpovědným orgánem, který řídil a odpovídal za činnost SKP byl závodní výbor ROH Komunálních služeb v Mýtě. Dle zápisu mělo SKP, rozvíjet politickovýchovnou činnost, pečovat o mimoškolní vzdělání, organizovat výchovu k umění a organizovat společenský život. Pro organizaci práce na jednotlivých úsecích byly ustanoveny soubory a kroužky, které dle pokynů výboru měly plnit svoji práci.¹²³

Kromě ochotníků dospělých bylo až do roku 1992 činné rovněž dětské divadlo. První zmínka o tomto divadle pochází z 8. června 1968, kdy Sladovna Mýto konala oslavy Mezinárodního dne dětí.¹²⁴ Takto na dětský ochotnický soubor vzpomíná Lenka Bartošová, která působila v dětském divadelním souboru od roku 1974: „*Já jsem začala s ochotnickým divadlem jako dítě v roce 1974 s Maruškou Vinšů, která nás režírovala. Bylo to skvělé. Já jsem začala s rolí mužského, černého chlapa Ibrahíma, který byl přivázaný ke stromu. Ještě jsem říkala, že jsem strašná trémistka, takže buh ví, jestli ze mě něco dostanou, nějaký zvuk vůbec, ale Maruška šla na to fikaně.*“¹²⁵

V průběhu 50. a 60. let ochotnický divadelní soubor úspěšně navazoval na vysokou úroveň představení, kterou nastavil dr. Knobloch ve 30. letech. V roce 1969 však do Mýta přišel Bohumil Adamec, který dokázal mýtské divadelníky proměnit v téměř profesionální soubor.

¹²¹ Osobní archiv autorky, Zápis schůze SKP Mýto ze dne 26. 9. 1968, tiskopis.

¹²² Osobní archiv autorky, Statut Sdruženého klubu pracujících v Mýtě, tiskopis, Mýto, 1974, čl. 1.

¹²³ Osobní archiv autorky, Statut Sdruženého klubu pracujících v Mýtě, čl. 2, čl. 3, čl. 5.

¹²⁴ Osobní archiv autorky, Zápis schůze SKP Mýto ze dne 30. 5. 1968, tiskopis.

¹²⁵ Orální svědectví L. Bartošové, 26. 2. 2012, Volduchy.

4.4 Činnost ochotníků v době působení Bohumila Adamce

Rok 1969 je významný především nástupem režiséra Bohumila Adamce (1924 Praha – 2007, Plzeň). Pěveckou kariéru Adamec započal ve svých 27 letech v opeře Státního divadla Zdeňka Nejedlého v Ústí nad Labem, poté působil v Armádní opeře Praha, v brněnském Státním divadle, v Městském divadle Kladno a v Hudebním divadle Karlín. Před nástupem k opeře Divadla Josefa Kajetána Tyla v Plzni¹²⁶ byl třináct let členem Národního divadla Praha. Koncem 60. let byl Adamec z politických důvodů nucen divadlo opustit. V době normalizace pracoval jako vedoucí závodní jídelny Kovosvit Holoubkov a v zámečnické dílně Komunálního podniku Mýto.¹²⁷

Sám Adamec svůj příchod do Mýta popisuje následovně: „Dovoluji si zde uvést několik stručných poznámek o tom, jak jsem se objevil v tomto souboru v Mýtě. Od roku 1962 jsem byl členem opery Národního divadla v Praze. Bylo to již sedmé angažmá v mém životě. Léta 1968 – 1969 byla pro náš národ velice pohnutá a já jsem měl zvláště po smrti Jana Palacha jiný názor, než byl ten oficiální. Výsledek byl, že jsem ze svazku opery ND Praha byl nucen odejít a nastěhoval jsem se ke své tetě pí. M. Burešové, mamiččině sestře do Mýta. Zaměstnán jsem byl v mýtských komunálních dílnách jako nevyučený dělník.“¹²⁸

Roku 1969 se domluvil Jaroslav Karásek s Adamcem, aby bylo nastudováno divadelní představení k 100. výročí založení požární ochrany v Mýtě. Byla vybrána hra „Čest hasičstvu“ od Ladislava Peška. Text i děj této hry upravil samotný Adamec. Zároveň vypomohl jako asistent režie při studiu hry. Situace se však změnila tak, že i režii poté převzal samotný Adamec. Kromě toho také opatřil horizonty, šály a další potřebné věci z vyřazeného fundamentu Národního divadla. Premiéra se konala 29. června 1969, nacvičení inscenace zabralo 30 hodin a na výrobu dekorací, které byly stvořeny kolektivem loutkového divadla, dokonce 600 hodin.¹²⁹

¹²⁶ Do divadla J. K. Tyla v Plzni Adamec nastoupil roku 1954.

¹²⁷ KREJČÍKOVÁ, Lenka. Bohumil Adamec a Mýto. In *Podbrdské noviny*, 2007, roč. 15, č. 7, s. 7.

¹²⁸ ADAMEC, Bohumil. *120 let výročí činnosti od roku 1969 – 1983*, originál uložen v Pamětní síni města Mýta, bez sign.

¹²⁹ ADAMEC, B. *Zápisník: Příprava na kroniku ochotnického divadla*, originál uložen v Pamětní síni města Mýta, bez sign.

„*To byl můj začátek s divadlem v Mýtě, prostě byl jsem rád, že mám divadlo, třeba ochotnické,*“ shrnuje Adamec své počátky s divadelním ochotnickým spolkem v Mýtě.¹³⁰

Následovaly nejrůznější inscenace s roční pravidelností. Roku 1969 byla sehraána „Paní Marjánka, matka pluku“ od J. K. Tyla ke 100. výročí trvání tělovýchovy a sportu v Mýtě. O rok později byla secvičena „Jak přišla basa do nebe“ od M. Kubátové s premiérou 25. července. Roku 1971 následovala Čapkova „Bílá nemoc“ v rámci padesáti let trvání KSČ.¹³¹ V této hře byla poprvé využita technika černého divadla.¹³²

Roku 1972 měla být nastudována Moliérova hra „Zdravý nemocný“, ale nakonec z plánu sešlo a byla nastudována inscenace „Žlutý šakal to nepoví“ od Aleny Prokopové a Evy Zaorálové. Téhož roku začala být budována klubovna SKP a počala přestavba kina na širokouhlé promítání, přičemž za novým plátnem proběhla rekonstrukce jeviště a přístavba šaten.¹³³ Finanční pomoc poskytla okresní i krajská odborová rada. Na projekt byl pozván Karel Hádek z Divadelní služby Brno, který byl vedoucím pracovníků na přestavbě ve Smetanově divadle Praha. V uvedeném období bylo technické vybavení na profesionální úrovni. U stropu na bočních stěnách byly zbudovány lávky, kde jsou umístěny reflektory ještě dnes. Další reflektory byly situovány na nově vybudovaných portálech a do hlediště byly nainstalovány dálkové reflektory. Celý osvětlovací park byl ovládán osvětlovacím pultem z kabiny nad hledištěm. Totéž platilo i o zvuku, ovládaným z druhé kabiny, přičemž do těchto místností i do šaten byl zajištěn odposlech z jeviště.¹³⁴

Následujícího roku byla uvedena „Maryša“ bratří Mrštíků v rámci oslav 110 let ochotnické činnosti v Mýtě. Byla to poslední premiéra v Sokolovně, protože stále probíhala výstavba nové scény v mýtském kině v budově národního výboru. Jako první hra na tomto novém jevišti byl uveden „Julius Fučík“ na počest osvobození ČSSR Sovětskou armádou.¹³⁵

Inscenace „Julius Fučík“ od Oty Zelenky měla u diváků i kritiky nebývalý ohlas. Zvuk k představení byl natočen v nahrávacím studiu v Praze Bohnicích. Karel Šmíd

¹³⁰ ADAMEC, B. *Zápisník: Příprava na kroniku ochotnického divadla*, originál uložen v Pamětní síni města Mýta, bez sign.

¹³¹ ADAMEC, B. *Zápisník: Příprava na kroniku ochotnického divadla*.

¹³² Technika černého divadla je vytvářena pohybem černě oděných herců před černým pozadím. Tím se stávají pro diváka „neviditelnými“. K ději se využívají nejrůznější kulisy nebo rekvizity, které jsou ze zadu nasvíceny světlem.

¹³³ ADAMEC, B. *Zápisník: Příprava na kroniku ochotnického divadla*.

¹³⁴ ADAMEC, B. *Kronika divadelního souboru J. K. Tyla: 1969 - 1990*, s. 3.

¹³⁵ ADAMEC, B. *120 let výročí činnosti od roku 1969 – 1983*.

v roli Mirka byl oceněn cenou okresního kulturního střediska za mládežnický herecký výkon. Ale nebyl to jediný dokonalý herecký výkon: „V našich podmínkách byl Fučík v podání Karla Baleje opravdovým představitelem revolucionáře,“ napsal neznámý člen souboru. Osvětlovač a zvukař museli zvládnout na 70 zvukových a světelných změn.¹³⁶

Marta Pálková popisuje úspěšnou hru takto: „V Mýtě nastala změna, myslím si, že k dobrému, když sem nastoupil Míla Adamec z Prahy. Myslím si, že ochotníky pozdvihl na vyšší úroveň. Já osobně jsem se již do tohoto dění nezapojila pro nedostatek času. Ale jednou, po vybudování nové scény v mýtském kině, pan Adamec za mnou přišel, jestli bych s nimi opět hrála divadlo. Vysvětlil mi, že otevírají novou scénu na mýtské radnici a že by potřeboval, abych hrála jednu postavu v připravované inscenaci Julius Fučík, což jsem jim slíbila a roli odehrála. Myslím si, že to mělo velký úspěch, což nám dokazuje vysoká návštěvnost.“¹³⁷

Sám Adamec se k vrcholu své režisérské praxe vyjádřil následovně: „Podařilo se nám všem dílo, které leckterý soubor může právem závidět. Technicky vybavení jeviště světlem, zvukem, jednoduše řečeno poloprofesionální vybavení. Dokázali jsme nemožné díky všem obětavcům, ale i jejich rodinám, a ještě nastudovat ne zrovna jednoduchou hru Julius Fučík, náročnou na zvuk a světelné změny. Na jevišti byly tři scény současně, kdy zvuk a světlo určovaly prostor jeviště.“¹³⁸

Díky zápisům ze schůzí SKP můžeme zjistit, že divadelní kroužek měl každý rok stejný plán činnosti. Samozřejmě se aktivity v maličkostech rozcházely, ale základ zůstal veskrze podobný.¹³⁹ Každoročně měl soubor nacvičit jednu až dvě inscenace, uvést je jednou v Mýtě jako premiéru a následoval povinný výjezd s danou inscenací do okolí v rámci výměnných představení. To znamená, že mýtský soubor sehrál svoji inscenaci například v Hrádku a soubor ŽBC¹⁴⁰ Hrádek na oplátku sehrál svoji hru v Mýtě. Dalším bodem plánu bylo většinou secvičení opět jedné až dvou inscenací dětským souborem Plamínek.¹⁴¹ Podobně jako dospělý soubor měl hrát i Plamínek premiéru v Mýtě, dále několik repríz v domácím prostředí i v okolních obcích. Někdy byly v plánech zahrnuty jmenovitě i divadelní přehlídky, kterých se soubor musel zúčastnit. Dalším typickým bodem bývalo zorganizování přehlídky ochotnických

¹³⁶ Pamětní síň města Mýta, *Podklady k hodnocení spolku u příležitosti 120. výročí spolku*, s. 7.

¹³⁷ Orální svědectví M. Pálkové.

¹³⁸ ADAMEC, Bohumil. *120 let výročí činnosti od roku 1969 – 1983*, s. 8 – 9.

¹³⁹ Osobní archiv autorky, *Návrh dohody MěNV v Mýtě a SKP v Mýtě na rok 1977*.

¹⁴⁰ Zkratka ŽBC označovala Železárny Bílá Cerekov.

¹⁴¹ Dětský soubor Plamínek byl založen roku 1976.

divadelních souborů přímo v Mýtě. „Festival“ se konal tradičně v měsíci květnu, kdy každý pátek odehrál jeden z pozvaných souborů svoji hru. Akce se tedy účastnily vždy čtyři divadelní ochotnické spolky. Jednalo se pouze o klasickou přehlídku, neproběhlo žádné vyhodnocení, ani divácké ankety, ani nebyly udíleny ceny nejlepším souborům. Tyto přehlídky se konaly od roku 1975 až do konce 80. let.¹⁴²

Díky pramenům, nalezeným v prostorách dnešního starého kina, je možné přesně sestavit program přehlídky z roku 1977. Máme k dispozici dochovaná povolení pro sehrání hry. Zde byl uveden název souboru a hry, autor, překladatel, režisér a také místo, datum a čas předpokládaného představení. Dle těchto pramenů 6. května hrál Újezd u Radnic hru „Hon na zmije“ od Bedřicha Skočdopole, 13. května ŽBC Hrádek „Právo na hřích“ Viléma Wernera, 20. května SKP Zbiroh „Obchodník s deštěm“ od Richarda Nashe a 27. května SKP Mýto pohádku „Soví princezny“ Dagmar Jandové. Všechna představení se hrála od 20.00, kromě posledního, které bylo určeno dětem a bylo uvedeno v odpoledních hodinách.¹⁴³

Dalším bodem pravidelného plánu divadelního kroužku byla účast na oslavách Mezinárodního dne žen a dětský soubor Plamínek každoročně vystupoval na oslavách Mezinárodního dne dětí. Nezbytností byla účast ochotníků i na dalších významných oslavách. Členové souboru také měli povinnost vypomáhat s opravou prostor kina, ve kterém mohli posléze hrát.¹⁴⁴

Vraťme se však k dalším významným inscenacím. Roku 1980 byla sehrána komedie „Golem“ od Jana Wericha a Jiřího Voskovce. „Golem“ je sám o sobě relativně náročná hra a její nacvičování doprovázela nechuť k vyšším nárokům, jež na herce kladl režisér Adamec. Dokonce došlo k tomu, že poklesla docházka herců a celkově nastala krize souboru, která vyvrcholila počátkem devadesátých let. Ačkoli porota na přehlídce v Radnicích, kde soubor s „Golemem“ vystoupil, nebyla nadšena, spolek se rozhodl v činnosti pokračovat. Neznámý člen souboru na tuto krizovou situaci reagoval takto: *„Přestože soubor sám věděl, kde ho bota tlačí, nenacházel sílu, aby tu věc překonal. Hra se sice dotáhla do konce, ale výsledek mohl být mnohem lepší.“*¹⁴⁵

V letech 1981 a 1982 byla k nastudování vybrána hra „Jak se stal Rumcajs loupežníkem“. Přestože byly rozděleny role, soubor nedokázal představení ve zkouškách dovést do konce. Příčinou fiaska bylo onemocnění několika herců,

¹⁴² Osobní archiv autorky, *Zpráva o činnosti SKP za 2. pololetí roku 1977.*

¹⁴³ Tamtéž.

¹⁴⁴ Osobní archiv autorky, *Návrh dohody MěNV v Mýtě a SKP v Mýtě na rok 1977.*

¹⁴⁵ Pamětní síň města Mýta, *Podklady k hodnocení spolku u příležitosti 120. výročí spolku*, s. 11.

ale také výhrady k rolím, které v mnoha případech vedly až k jejich odmítnutí, a již zmiňovaná nechuť docházet na zkoušky. Sám Adamec popsal tuto nepříjemnou situaci následovně: „Každý soubor prochází určitým obdobím krize. Věříme, že i náš soubor ve zdraví toto období přečká.“¹⁴⁶

Krise souboru ovšem nepřešla, situace se čím dál víc zhoršovala, až na počátku 90. let vygradovala ukončením činnosti ochotníků. Adamec mimo jiné upozorňoval, že ochotničtí herci odmítali plnit své povinnosti. Jako příklad slouží záznam z jeho zápisníku: „Slíbené povídání o těchto prostorách tak zvaných skladů – tj. dvě místnosti v podlaží hlediště kina a divadla za šatnou pro obecnostvo a tři místnosti půdních prostorách nad kinosálem, jsme se snažili my starší udržovat přehlednost věcí a pořádek. Ale je třeba otevřeně říci, co se týká půjčování kostýmů na staročeské máje setkalo se s nepochopením některých členů souboru, kteří kostýmy půjčovali. Nedělali se vůbec seznamy, co se komu půjčilo a půjčovalo se tomu, kdo přišel i z řad občanů města a hlavně se kostýmy zpět do skladu nevracely. Dnes nenajdete ani jeden selský kostým v celém skladu. Další příklad: Určitá hra měla v Mýtě reprisu, ale skončili jsme s ní na zájezdu. Každý člen měl svůj kostým ve své tašce, ale po příjezdu do Mýta ze zájezdu málokoho napadlo kostým vrátit do skladu.“¹⁴⁷

Osobnost Bohumila Adamce byla jistě mezníkem v historii mýtských ochotníků, ale vycházet s ním nebylo jednoduché. Byl to známý perfekcionista, čemuž jsou správným důkazem uštěpačné poznámky v jeho zápisníku. Takto na Bohumila Adamce vzpomíná Hanka Lenková, jejíž otec působil ve spolku již od 50. let 20. stol.: „Perfekcionista, to byl. Také tam bylo někdy dost zle a dusno. Uměl se rozeřvat. Ale také někdy marně odbočoval od tématu. Rád se poslouchal. Ale on měl fakt jako představu. A ono na tom asi něco bylo, protože se mu to nikam nerozjelo. Já vím, že tatí přišel kolikrát domů a říkal, že s tím končí.“¹⁴⁸

Jak bylo již výše zmíněno, krize souboru, která jej doprovázela v průběhu osmdesátých let, na počátku nového desetiletí nepřešla. Samotný Adamec popsal konec ochotníků následovně: „A právě roku 1988, nám starým, ne starším v Mýtě bylo dosti srozumitelně naznačováno, abychom předali veslo mladým členům souboru. Nebudu rozebírat tehdejší situaci, nebylo by to ani rozumné, spíše trapné, ale mládí zvítězilo a výsledek byl, že sami v roce 1991 sehráli představení „Rodiče se zbláznili“

¹⁴⁶ ADAMEC, Bohumil. *120 let výročí činnosti od roku 1969 – 1983*, s. 5.

¹⁴⁷ ADAMEC, B. *Zápisník : Příprava na kroniku ochotnického divadla*, s. 4.

¹⁴⁸ Orální svědectví Hanky Lenkové, 26. února 2012, Volduchy.

za režijního vedení paní Petry Šüttové (Jandové) a v roce 1992 paní Lenka Bartošová – Klírová s paní Blankou Sedláčkovou – Koželoužkovou nacvičili s dětmi představení „Soví princezny“. Po nadšeném začátku zájem ochabl, prostě tím „mladí“ skončili a dnes se píše rok 1999 a divadelní ochotníci jakoby v Mýtě snad nikdy nebyli.“¹⁴⁹

Při psaní kroniky roku 1999 samozřejmě Adamec nemohl tušit, že se jedná pouze o jednu z dalších přestávek v činnosti mýtských divadelníků. On sám se dokonce dožil první premiéry obnoveného souboru. V následující kapitole tedy přejdeme rovnou do roku 2003 a sledujme obnovení Divadelního spolku J. K. Tyla.

¹⁴⁹ ADAMEC, B. *120 let výročí činnosti od roku 1969 – 1983*, s. 3.

4.5 Obnovení Divadelního spolku J. K. Tyla v Mýtě

Na počátku 21. století se v Mýtě objevily snahy znovu oživit tradici mýtského ochotnického divadla. Po téměř jedenácti letech přestávky byli obyvatelé Mýta vybízeni k znovuoobnovení ochotnického divadla 14. července 2003 ve čtvrtletníku Zpravodaj města Mýta.¹⁵⁰ Druhá obdobná výzva byla zveřejněna téměř rok poté, 25. října 2004.¹⁵¹ Důvodem bylo ochabnutí prvotního zájmu, s čímž jsme se již mohli setkat několikrát v historii mýtských ochotníků. V tomto období se ochotníci prali s odlivem členů, neboť ne všechny nadchlo nutné navštěvování zkoušek dvakrát týdně. Bohužel nedostatečné nadšení zapříčinilo zdlouhavý výběr inscenace k nastudování.

Marta Pálková vzpomíná na počátky snah obnovit divadelní ochotnický spolek v Mýtě: „*Petra Jandová patřila do mýtského dorostu, který v Mýtě existoval v 80. letech pod vedením paní Marie Vinšové.*¹⁵² *Petra projevila kolem roku 2000 lítost nad tím, že v Mýtě utichla divadelní činnost, měla veliký zájem o obnovení. My, starší generace jsme se setkali 9. října 2004 při příležitosti 50. výročí odehrání inscenace „Její pastorkyně“ od Gabriely Preissové. Uskutečnilo se setkání ochotníků po padesáti letech v hospodě U Roučků, a tam jsme pozvali nejenom zástupce okresního tisku, ale i Petru, která vyřkla myšlenku obnovit tradici ochotnického divadelního spolku.*“¹⁵³

První sehranou inscenací byla nepříliš známá komedie „Jelen v Laguně“ od Alda di Benedetti, která měla premiéru dne 22. dubna 2005 a tzv. druhou premiéru 29. dubna téhož roku,¹⁵⁴ přičemž obě představení byla zcela vyprodána.

Kromě samotných představení se ochotníci podobně jako v minulosti účastnili nejrůznějších oslav a výročí. Hned první rok po obnovení činnosti probíhaly oslavy 100. výročí jmenování Mýta městem.¹⁵⁵ Městský úřad připravil masivní oslavy ve dnech 9.-11. června doprovázené kulturními a sportovními akcemi. DS J. K. Tyl sehrál při této příležitosti scénku „O jmenování Mýta městem“. Role císaře se zhostil dnes již zesnulý Ladislav Sládek, který ve spolku působil od 50. let 20. století. Při dopoledním kostýmovaném průvodu Mýtem, jehož účelem bylo pozvat spoluobčany

¹⁵⁰ Zpravodaj města Mýta. roč. 3., č. 2. Mýto: Městský úřad, 2003.

¹⁵¹ Zpravodaj, roč. 4., č. 3., 2004.

¹⁵² Marie Vinšová vedla dětský soubor Plamínek od roku 1976.

¹⁵³ Orální svědectví M. Pálkové.

¹⁵⁴ Tamtéž, roč. 5., č. 1., 2005.

¹⁵⁵ Listina, potvrzující jmenování Mýta městem, byla vydána 7. června 1905 a podepsána císařem Františkem Josefem I.

na odpolední slavnostní akci, která se konala pod sokolovnou, se projevila štedrost obyvatel, kteří ocenili snahu ochotníků nemalými finančními příspěvky, jež byly použity na obnovu vybavení souboru.¹⁵⁶ V říjnu téhož roku se konala repríza hry „Jelen v Laguně“.

Rok 2006 byl započat založením nové tradice DS J. K. Tyla, kterou se stal ochotnický ples v maskách, toho roku konán 18. února. Každý ples měl určité téma, ke kterému se vážala scénka, odehraná kolem 22. hodiny, a také samotná výzdoba i soutěže, jež postupovaly celým večerem. Na závěr nechyběla ani tombola a vyhlášení soutěže o nejlepší masku. Tématem plesu 2006 bylo peklo a scénka pojednávala o vykupování hříšníků mezi mýtskými obyvateli. Příštího roku divadelníci pojali maškarní ples v duchu slavných filmů o Angelice.¹⁵⁷ Roku 2008 se tématem bálu stala slavná česká komedie *Limonádový Joe*¹⁵⁸ a v následujících dvou letech *Život kočovných Romů* a film *Mrazík*.¹⁵⁹ Poslední divadelní ples v maskách roku 2012 byl doprovázen tématem románů Karla Maye.

Další nově založenou tradicí se stalo vystoupení ochotníků na Vojtěšské pouti, která se koná v neděli po svátku svatého Vojtěcha, přičemž divadelníci vystupují vždy odpoledne toho dne u kapličky jmenovaného světce. Roku 2006 byla u kaple odehrána ukázka z připravované pohádky Václava Čtvrťka „Jak se stal Rumcajs loupežníkem“. Premiéra pohádky se následně konala 1. prosince a repríza hned druhý den.

Vojtěšská pouť se v následujícím roce konala 29. dubna a ochotníci secvičili scénku „Jak táhla vojska Mýtem“. Ta byla zcela v režii divadelního spolku. Kromě postavy Libuše, která věštila postavení Mýta, nikoli Prahy, se zde také objevil například Napoleon nebo americký voják hledající kopec jménem Trokavec.¹⁶⁰ V říjnu se slavilo výročí 80. let mýtské školy, pro které byla sehraána známá scéna z filmu „Škola základ života“.¹⁶¹

Na maškarním plese roku 2008 byl poprvé využit playback, protože hlasy herců nepřekřičely ruch diváků a mikrofony byly při pohybu nepraktické. Zvukař DS J. K. Tyla, Jiří Lenk, sestříhal zvuk ze známého filmu *Limonádový Joe*. Záměr bylo sehrát nejdůležitější okamžiky z filmu tak, aby byl divák pobaven, scénku pochopil a přitom

¹⁵⁶ *Zpravodaj města Mýta*, roč. 5., č. 2., 2005.

¹⁵⁷ *Nezkrotná Angelika*, 1967, režie: Bernard Borderie.

¹⁵⁸ *Limonádový Joe* je česká filmová komedie, kterou natočil režisér Ondřej Lipský roku 1964.

¹⁵⁹ *Mrazík* je barevný sovětský film z roku 1964, režíroval jej Alexandr Rou a scénář napsal Nikolaj Robotovic Erdman.

¹⁶⁰ Obec Trokavec se nachází v bývalém rokycanském okrese. Roku 2007 se zde konalo referendum o umístění radaru obranného systému USA.

¹⁶¹ *Škola základ života* je česká filmová komedie režiséra Martina Friče z roku 1938.

netrvala déle než dvacet minut.¹⁶² Na Vojtěšské pouti 27. dubna byl odehrán první obraz z připravované inscenace „Lysistrata“.¹⁶³ Původně hra antického autora Aristotela je přepracovaná do podoby téměř parodické Miroslavem Horníčkem, a právě tuto formu divadelníci nacvičili. Tohoto roku se premiéra nekonala tradičně v Mýtě, ale přímo na přehlídce divadelních ochotnických souborů ve Žluticích.¹⁶⁴ Cenu za roli Sexany dostala Lenka Bartošová a za roli Papula Petr Aubrecht. Na podzim se odehrála premiéra v Mýtě s nebývalým ohlasem do budoucna. Tuto hru během následujících dvou let čekalo přes dvacet repríz v Mýtě a nedalekém okolí.

Příštího roku se bohužel premiéra nekonala, zato byl bohatý na reprisy nacvičených inscenací a jiné kulturní akce. Na Vojtěšské pouti, dne 26. dubna, divadelníci odehráli ukázkou z připravované komedie „Slaměný klobouk“. Tato hra byla nacvičována téměř celé dva roky, protože v ní vystupuje mnoho postav a je dialogově náročná. Premiéra „Slaměného klobouku“ se konala až 10. prosince roku 2010.

V roce 2009 FC Mýto slavilo 100. výročí založení a ochotníci si připravili scénkou o typickém chování při fotbalových utkání na vesnicích a malých městech. Dále musí být vyzdvižena reprisa „Lysistraty“ 3. října. Vybrané vstupné bylo totiž věnováno Dětskému ontologickému oddělení motolské nemocnice v Praze, kde byla o týden později sehraána pohádka „Jak se stal Rumcajs loupežníkem“ pro dětské pacienty.

Následující rok nebyl tolik bohatý na kulturní akce, neboť se pilně zkoušel „Slaměný klobouk“ od autora Eugena Labiche. Konečně 10. prosince 2010 byla uvedena na slavnostní premiéře. Píle souboru se mnohokrát vyplatila, neboť jenom v Mýtě pro zájem diváků reprizovali sedmkrát, přičemž se mohli vždy pochlubit plným hledištěm.

Rok 2011 se nesl v duchu úspěšných repris „Slaměného klobouku“, ačkoli divadelníci bohužel nestačili zorganizovat maškarní ples. Dne 24. dubna na Vojtěšské pouti byla zopakována scénka „Limonádový Joe“, z roku 2008, a s premiérovou hrou se DS J. K. Tyl zúčastnil 40. ročníku Žlutického divadelního léta. Kromě toho mýtští ochotníci poprvé vycestovali i do většího města a inscenaci sehráli v divadle Dialog v Plzni 20. května. Dne 27. srpna se dokonce vzdali svých divadelních prázdnin a odehráli scénku k výročí Leteckého klubu Rokycany na tamějším letišti. Další reprisy

¹⁶² Zpravodaj, roč. 8, č. 1., 2008.

¹⁶³ Tamtéž, roč. 8, č. 2., 2008

¹⁶⁴ Tato tradiční přehlídka se jmenuje Žlutické divadelní léto. Roku 2008 se konal 37. ročník.

„Slaměného klobouku“ byly odehrány na podzim, a to 24. září ve Spáleném Poříčí a 12. listopadu v Žebráku.

Od nastudování poslední inscenace již uplynuly dva roky a v dnešních dnech režisérka rozhodla o budoucích krocích souboru. V roce 2012 byl v březnu uspořádán maškarní ples divadelníků s hlavním tématem románů Karla Maye. Následovala již tradiční Vojtěšská pout', na níž je připravena scénka, která byla již sehrána na rokycanském letišti. Do podzimu bude „Slaměný klobouk“ reprizován třikrát v okolí, jmenovitě ve Volduchách, Kařezu a Manětíně. Kromě toho jsou vybrány dvě hry k nastudování: „Hrátky s čertem“ od Jana Drdy a „Rozmarný duch“ od Noela Cowarda.

Posledním velkým plánem je uspořádání přehlídky na příští rok k oslavám 150. výročí trvání ochotnického spolku v Mýtě. Tak zatímco 130. výročí zůstalo nepovšimnuto a při 140. výročí došlo k obnovení spolku, při následujícím význačném výročí dojde dokonce ke znovuzrození slavné tradice mýtských divadelních přehlídek.

5 Závěr

Ochotnický divadelní spolek byl založen 10. srpna 1863 pod názvem Družstvo divadelních ochotníků v Mýtě. Po první světové válce byly v městečku činné ochotnické divadelní spolky dokonce tři, dělnický, cvokařský a J. K. Tyl. V této práci je však pozornost věnována především dějinám J. K. Tyla. Od jeho vzniku proběhlo mnoho reforem, včetně změn názvů, místa činnosti i organizace samotného družstva. Kromě samotných dějin divadelníků tato práce upozorňuje na úspěšné inscenace a významné osobnosti, jmenovitě na Josefa Knoblocha, Jana Langra a především Bohumila Adamce.

Počátek činnosti byl charakteristický především velkým zájmem a nadšením, které ovšem záhy upadlo. Od roku 1868 se dochovalo řádné vedení výdajů a zisků z jednotlivých představení, která nebyla vždy konána pro čistý výdělek samotného spolku. Naopak těmito příjmy byly podporovány nejrůznější kulturní a tělovýchovná sdružení. V tomto období přišla do Mýta první významná osobnost v historii ochotníků, a to Josef Knobloch. Za jeho vedení bylo pořízeno stálé jeviště v městské radnici a velkou měrou přispěl také ke stavbě sokolovny. Na počátku 20. století se ochotníci rozhodli stát spolkem oficiálním a během první světové války jejich činnost upadla kvůli odchodu ochotníků na frontu.

Po první světové válce se stálým členem J. K. Tyla stal Jan Langer, který se do historie zapsal především jako sběratel materiálu o mýtských ochotnících. Z období 20. a 30. let se nedochovaly téměř žádné prameny, přesto je tato etapa ve vzpomínkách Jana Langera popisována jako nejpłodnější. Roku 1931 přenesl spolek svou činnost do nově vybudované sokolovny. Po Langrovi byla na post režisérky zvolena paní Ungermannová, ale hned na to začala druhá světová válka a inscenování ochotníků bylo značně omezeno. Po konci války proběhly v činnosti ochotníků organizační změny vzhledem k nástupu socialismu v Československé republice. Došlo ke sloučení Ochotnicko-čtenářské jednoty Tyl a Dělnického ochotnického spolku roku 1949.

50. a 60. léta se dají popsat jako kulturně bohaté období. Divadelníci se orientovali především na hry z dílny J. K. Tyla. Pramenů k této etapě je opět poskromnu, ale k popisu situace v této éře bohatě přispěly vzpomínky Marty Pálkové, která se divadlu věnovala od roku 1949.

Po roce 1968, paradoxně k dějinám Československé republiky, mýtští ochotníci zaznamenali nejvýznamnější období v historii spolku. Byly studovány hry veškerých žánrů. Roku 1969 na post režiséra usedl Bohumil Adamec, jako snad nejdůležitější osobnost v dějinách divadelních ochotníků v Mýtě. Vznikl dětský divadelní spolek Plamínek pod vedením Marie Vinšové, o němž první zmínka pochází z roku 1968, ale oficiálně byl založen roku 1976. Došlo k rozsáhlé rekonstrukci kina a prostory biografu byly dány k dispozici DS J. K. Tyla již na přelomu let 1973 a 1974. Divadelní spolek zaznamenal největší úspěch především s inscenací Julius Fučík, jejíž premiéra byla odehrána roku 1974. V roce 1975 byla založena tradice květnových divadelních přehlídek, která trvala až do konce 80. let. Zároveň docházelo k útlumu činnosti divadelního spolku, jehož krize vyvrcholila na přelomu 80. a 90. let, kdy odešla tzv. stará generace, včetně Adamce. Poslední nacvičená inscenace byla odehrána roku 1992.

Ochotnický divadelní spolek J. K. Tyla byl slavnostně obnoven roku 2005, ačkoli snahy oživit tradici se objevily již dva roky předtím. Spolek zatím secvičil čtyři inscenace¹⁶⁵ a letos jsou plánovány dvě premiéry v podzimních termínech.¹⁶⁶ Rok od roku se J. K. Tyl rozrůstá a dnes má 25 činných členů.

Během téměř 150 let bylo sehráno více než 500 představení, převážně z dílny J. K. Tyla. Na seznamu autorů divadelních her se dále nejčastěji nacházejí A. Jirásek, L. Stroupežnický, J. Služný, F. F. Vamberk, J. Štolba a další. Ze zahraničních autorů byli nejvíce inscenováni F. von Schauton, A. K. Benedix, W. Shakespeare či F. Raimund.¹⁶⁷

Josef Karásek přísahal zasloužilému ochotníku a příteli Janu Langrovi, že vše o mýtském divadle doplní a přehledně zpracuje, aby informace byly zachovány pro budoucí generace.¹⁶⁸ Podobně já jsem slíbila svým ochotnickým kolegům, že sepíši naše krátké dějiny od roku 2003 a budu pokračovat v psaní kroniky DS J. K. Tyla, kterou nám zanechal Bohumil Adamec.

¹⁶⁵ DS J. K. Tyla zatím secvičil následující divadelní hry: „Jelen v Laguně“ od Alda di Benedetti, „Jak se stal Rumcajs loupežníkem“ od Václava Čtvrta, „Lysistrata“ od Miroslava Horníčka a „Slaměný klobouk“ od Eugena Labiche.

¹⁶⁶ Přípravované inscenace jsou „Hrátky s čertem“ od Jana Drdy a „Rozmarný duch“ od Noela Cowarda.

¹⁶⁷ POLÁČKOVÁ, Vladana. *Amatérské divadlo v Mýtě*. Diplomová práce. ZČU, FPE, KČJ. Plzeň, 1993, Seznam repertoáru s. 67. – 77.

¹⁶⁸ KARÁSEK, Josef. *Historie divadelních ochotníků v Mýtě*. 1. vyd. Mýto: Kulturně historický sbor k 110tému výročí založení divadelních ochotníků J. K. Tyl v Mýtě, 1977, s. 18.

6 Summary

In my thesis I am writing about history of J.K.Tyl's amateur theatrical society, including the period from its foundation (1863) to the present time and all planned events of 2012. The theatre of J.K. Tyl was found in Mýto and still operates there.

After detailed study of all materials I organised all information into five periods according to important dates. Moreover every chapter has an attached introduction which is about a development of any amateur group in general. It is good for readers because of getting a general idea of the formation of such theatres.

FOUNDATION OF THE THEATRE IN MÝTO (1863-1914)

This part of my work deals with generalities according to them all theatrical societies can be actually found. This period is characterized by big interest and enthusiasm that fall very soon at the same time. I tried to outline a development of the name for the theatre and also its changes according to places of its activity. The most significant person of amateurs in Mýto was Dr. Knobloch.

AMATEUR ACTIVITY IN THE INTERWAR PERIOD AND DURING THE SECOND WORLD WAR (1918-1945)

Although the period seems to be quite long, there are not many sources discovered from that time. In the period called the First Republic Jan Langer became a full time member of the amateurs. Most of all he collected materials about the theatrical society in Mýto. Mrs. Ungermannová became a director after Langer but afterwards the Second World War began.

AMATEUR ACTIVITY IN 50'S AND 60'S (1918-1945)

There were many changes in organisation of the society due to beginning of socialism in the Czech Republic. Amateurs connected with Tyl's Reader Society were brought together with Labour amateurs. In 1963 there was a very important anniversary - 100 years of playing of J.K.Tyl's Amateur Theatre.

AMATEUR ACTIVITY IN THE TIME OF BOHUMIL ADAMEC (1969-1992)

The mentioned period above is the most important in the whole history of amateur society in Mýto. Bohumil Adamec became its director in 1969. In 1968 another children's theatrical society was found thanks to Mrs. Vinšová. In 1983 there was 120th anniversary of this society. The production "Julius Fučík" brought the biggest success to the amateur group in 1974. There was a big reconstruction of local cinema and in 1973 and 1974 its space was provided to the amateurs. The tradition of May parade was established. In 80's the activity of the theatrical society slowly declined. Eventually the theatrical old generation dissolved, Adamec including. Petra Jandová was promoted to the post of a new director and in 1992 the very last play was released.

RESTORATION OF THE THEATER AMATEUR SOCIETY OF J.K.TYL IN MÝTO (2003-2012)

This period includes the whole time between the first idea of the restoration of the theatrical tradition in Mýto until contemporary year 2012. We can learn about all planned events for this year, even for 2013 when a celebration on 150th anniversary will be held. The director is still Petra Jandová.

7 Seznam pramenů a literatury

7.1 Seznam pramenů:

Pamětní síň města Mýta:

ADAMEC, Bohumil. *Kronika divadelního souboru J. K. Tyla: 1969-1990*, nevydána. Mýto. 1999.

ADAMEC, Bohumil. *120 let výročí činnosti od roku 1969 – 1983*.

ADAMEC, Bohumil. *Zápisník: Příprava na kroniku ochotnického divadla*.

LANGER, Jan. *Vzpomínková řeč na desetiletém výročí úmrtí Josefa Knoblocha*. 1948.

1. *spolková kniha Družstva divadelních ochotníků v Mýtě, 1863 – 1896*.

2. *spolková kniha, 1899 – 1912*.

3. *spolková kniha, 1913 – 1929*.

4. *spolková kniha, 1930 – 1945*.

5. *spolková kniha, 1946 – 1983*.

Dopis oznamující rozeslání nových členských lístků ze dne 1. 2. 1902.

Dopis adresovaný Ochotnicko – čtenářské jednotě Tyl v Mýtě ze dne 8. 7. 1945.

Odmítnutí c. k. okresního hejtmana, aby mohla být hrána fraška Tatínkovy juchty od K. Malinského pro hrubé urážky vojska a státní ústavy v textu, 8. 8. 1878.

Originální partitura s příloženým věnováním a proslovem J. Karáska.

Podklady k hodnocení spolku u příležitosti 120. výročí spolku, 1983.

Protokol z valné hromady, 18. 11. 1869.

Povolení na uspořádání představení Farář a jeho kouzelník na 3. 12. 1876, 30. 11. 1876.

Povolení na uspořádání představení Na jedlíka půst, na lenocha tuš a Bratranec na 10. 12. 1876, 10. 12. 1876.

Povolení na uspořádání představení Pan strejček Benedikt na 6. 1. 1877, 5. 1. 1877.

Pozvání k valné hromadě spolku na den 18. 11. 1869 v 7. hod. večer, 13. 11. 1869.

Pozvání ke schůzi na přeměnu družstva ve spolek, 30. 4. 1900.

Pozvání ke schůzi 3. 11. 1901.

Pozvání na valnou hromadu Ochotnicko – čtenářské jednoty Tyl v Mýtě v neděli 11. 1. 1948.

Pozvání na valnou hromadu Ochotnicko – čtenářské jednoty Tyl v neděli 11. 1. 1948 v malém sále sokolovny ve 13. 30.

Pozvánka na poradu ohledně spojení spolků na neděli 2. 10. 1949 v sokolovně, 29. 9. 1949.

Pozvánka na schůzi na oslavu 100. výročí divadelních ochotníků v srpnu 1963, 1. 7. 1963.

Soukromý zápisník dr. Knoblocha, 1898 – 1938.

Stanovy ochotnicko-čtenářské jednoty Tyl v Mýtě, Rokycany: Knih tiskárna Jos. B. Zápotocký, 1901, nestr.

Upozornění ÚMDOČ na roční výročí divadelního zákona, Praha 11. 3. 1949.

Výroční list 85 let trvání Ochotnické – čtenářského spolku Tyl v Mýtě, 1848.

Vyrozumění c. k. okresního hejtmana v Hořovicích řediteli divadla, že byla schválena hra Pan domácí, 13. 6. 1874.

Vyrozumění c. k. okresního hejtmana v Hořovicích řediteli divadla o schválení následujících her, 16. 2. 1875.

Vyrozumění c. k. okresního hejtmana v Hořovicích řediteli divadla o vrácení scénáře hry Pantofel a kord, 18. 6. 1875.

Vyrozumění c. k. okresního hejtmana v Hořovicích řediteli divadla o povolení hry Maloměstské slečny, 23. 3. 1876.

Vyrozumění c. k. okresního hejtmana v Hořovicích řediteli divadla o schválení her Švihák a dělník a Studenti v nesnázích, 17. 7. 1876.

Výzva Dělnického ochotnického spolku ze dne 7. 7. 1949.

Zpráva Dr. Jos. Knoblocha o vystoupení ze spolku, 17. 6. 1921.

Zápis z mimořádné školské a kulturní komise, 26. 6. 1961.

Zápis ze slavnostní schůze OČS Tyl, 10. 10. 1948.

Zpráva režiséra za rok 1947.

Osobní archiv autorky:

Dohoda mezi MěstNV a SKP v Mýtě pro rok 1979.

Návrh dohody mezi MěstNV a SKP v Mýtě na rok 1981, 17. 12. 1980.

Návrh dohody MěNV v Mýtě a SKP v Mýtě na rok 1977.

- Návrh dohody MěNV v Mýtě a SKP v Mýtě na rok 1977.*
- Návrh dohody i pořádání přehlídky divadelních souborů ROH okresu Rokycany v Mýtě, květen 1978.*
- Objednávka divadelních knih na adresu DILIA, 31. 7. 1978.*
- Plán práce SKP v Mátě pro rok 1976.*
- Plán činnosti divadelního souboru J. K. Tyla při SKP v Mýtě na rok 1978.*
- Plán činnosti SKP v Mýtě na rok 1980.*
- Plán činnosti výboru SKP na rok 1981.*
- Příspěvek do místního rozhlasu k 1. máji 1980, 17. 4. 1980.*
- Statut Sdruženého klubu pracujících v Mýtě, tiskopis. Mýto, 1974.*
- Vyhodnocení dohody za 3. čtvrtletí 1978.*
- Vyhodnocení dohody za 1. pololetí 1979.*
- Výpis z výborové schůze divadelního souboru J. K. Tyl při SKP v Mýtě, leden 1977.*
- Výroční konference SKP v Mýtě, 13. 3. 1981.*
- Zápis z ustavující schůze SKP, 16. 1. 1967.*
- Zápisy ze schůzí SKP 1967 – 1974: 7. 12. 1967, 29. 2. 1968, 30. 5. 1968, 26. 9. 1968, 27. 10. 1967, 16. 11. 1967, 4. 4. 1968, 24. 10. 1968, 30. 12. 1968, 23. 1. 1969, 12. 6. 1969, 31. 7. 1969, 23. 3. 1970, 24. 4. 1970, 12. 11. 1970, 17. 12. 1970, 9. 4. 1973, 11. 11. 1974.*
- Zhodnocení činnosti divadelního souboru J. K. Tyl při SKP v Mýtě za rok 1976.*
- Zpráva o činnosti SKP za 2. pololetí roku 1977 .*
- Žádost o povolení pořádat divadelní představení, 21. 5. 1976.*
- Žádost o povolení pořádat divadelní představení, 11. 6. 1976.*
- Žádost o zaslání 19 kusů libreta Honorace z pastoušky na adresu DILIA distribuce, Praha 1, Celetná 25, 22. 1. 1976.*
- Žádost o vypracování návrhu scény na adresu Miloše Honsy, 7. 8. 1978.*
- Žádosti o povolení pořádat divadelní představení v Mýtě ze 7. 5. 1980.*

7.2 Seznam monografií:

ANDRLE, Jan. *Strašické hrady*. 1.vyd. Plzeň: Nadace české hrady, 1997, 35 s.

- BATĚK, František; HRACHOVÁ, Hana; PRÁŠIL, Petr. *Zbivožsko na starých pohlednicích*. 1. vyd. Hostivice: Baron, 2007, ISBN 978-80-86914-27-5, 311 s.
- BRANDTNER, Karel. *Jak se v Mýtě za dřívějších let žilo a hospodařilo*. Mýto, nevydaný strojopis, 1922, 7 s.
- ČÍSAŘ, Jan a kol. *Cesty českého amatérského divadla*. 1. vyd. Praha: IPOS, 1998, ISBN 80-7068-129-2, 444 s.
- CIRONIS Petros. *Národní divadlo a Rokycansko*. 1. vyd. Rokycany: ONV, 1984, 91 s.
- ČÁKA, Jan. *Podbrdskem od městečka k městu*. 1. vyd. Praha: Středočeské vydavatelství a nakladatelství, 1988, 285 s.
- KARÁSEK, Josef. *Kapitoly z historie Mýta*. Mýto: Kulturně historický sbor při MěNV v Mýtě, strojopis, rok neuveden, 142 s.
- KARÁSEK, Josef. *Historie divadelních ochotníků v Mýtě*. 1. vyd. Mýto: Kulturně historický sbor k 110ému výročí založení divadelních ochotníků J. K. Tyl v Mýtě, 1977, 62 s.
- Kol. *700 let města Mýta: 1296–1996*. 1. vyd. Mýto: Městský úřad, 1996, 100 s.
- Kol. *Jak vzniká spolek*. 1. vyd. Praha: Informační a poradenské středisko pro místní kulturu, 1992. ISBN 80-7068-037-7, 25 s.
- Kol. *Josef Emler: Příspěvky k jeho učitelské, vědecké a organizátorské práci*. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova, 1989, 301 s.
- KUMPERA, Jan. *Západní Čechy od A do Z: historie, památky, příroda*. 2. přeprac. rozš. vyd. Praha: Beta-Dobrovský & Ševčík, 2003. ISBN 80-7306-060-4, 373 s.
- Plzeňský kraj*. 1. vyd. Praha: ACR Alfa, 2003. ISBN 80-86408-09-4, 229 s.
- POLÁČKOVÁ, Vladana. *Amatérské divadlo v Mýtě*. Diplomová práce. ZČU, FPE, KČJ. Plzeň, 1993, 78 s.
- VALENTA, Jiří. *Místopis českého amatérského divadla 1. a 2. díl*. 1. vyd. Praha: IPOS, 2001. 1. díl 518 s., 2. díl 780 s.

7.3 Seznam periodik:

- Zpravodaj města Mýta*. Mýto: Městský úřad, 2002, roč. 2, č. 2.
- Zpravodaj města Mýta*. Mýto: Městský úřad, 2003, roč. 3, č. 1.
- Zpravodaj města Mýta*. Mýto: Městský úřad, 2004, roč. 4, č. 3.
- Zpravodaj města Mýta*. Mýto: Městský úřad, 2005, roč. 5, č. 1, 2.

Zpravodaj města Mýta. Mýto: Městský úřad, 2008, roč. 8, č. 1, 2, 4.

HOŘEJŠ, Petr. *Zrod českého divadla*. Výstřižek z neoznačených novin, uložen v Pamětní síni města Mýta, bez sign.

KREJČÍKOVÁ, Lenka. Bohumil Adamec a Mýto. *Podbrdské noviny*, 2007, roč. 15, č. 7, s. 7.

7.4 Orální svědectví:

Bartoš Lumír – narodil se roku 1958 a od roku 1971 působil v ochotnickém divadelním spolku ve Zbiroze, kam dojížděl i poté, co se přestěhoval do Mýta. Od roku 2005 spolupracuje s DS J. K. Tyla na pozici osvětlovače, fotografa a kromě toho zapisuje veškerá představení odehrána spolkem.

Bartošová Lenka – narodila se roku 1960 a v ochotnickém divadelním spolku v Mýtě působí od roku 1974. Nejdříve hrála v dětském souboru a v 70. letech přestoupila do souboru dospělého.

Beranová Zdeňka – se narodila roku 1931. Od r. 1958 do r. 2006 pracovala v mýtské knihovně a věnovala se také archivářské, muzejní, sběratelské a kronikářské činnosti.

Lenková Hanka – narodila se roku 1964. Její otec působil v ochotnickém divadelním spolku v Mýtě od 50. let 20. stol. Sama Lenková se k divadlu dostala až po obnovení DS J. K. Tyla.

Pálková Marta – narodila se roku 1933 v Českých Velenicích, v šesti letech se s rodinou přestěhovala do Mýta, ochotnickému divadlu se věnovala od roku 1949 zhruba následujících 20 let, poslední hra, ve které hrála, byla inscenace Oty Zelenky „Julius Fučík“.

8 SEZNAM PŘÍLOH:

1. **Opis prvních tří her, sehraných mýtskými ochotníky**

Všechny tři inscenace byly odehrány roku 1863, opis jejich zaznamenání pochází z pozdější doby, ale přesný rok není nikde uveden, opis je uložen v Pamětní síni města Mýta.

2. **Fotografie hostince U Tří korun**

V tomto hostinci se ochotníci scházeli v letech 1863 – 1869, fotografie je uložena v Pamětní síni města Mýta.

3. **Nejstarší zápis z I. spolkové knihy mýtských ochotníků z 12. srpna 1863**

Všechny spolkové knihy, celkem je jich pět, jsou uloženy v Pamětní síni města Mýta

4. **První tištěný plakát z roku 1878**

V neděli 17. března 1878 byla sehrána veselohra „Pan Měsíček obchodník“, originál plakátu se nedochoval, kopie je uložena v Pamětní síni města Mýta.

5. **Čestné uznání Čtenářsko – ochotnické jednotě v Mýtě**

Listina pochází z roku roku 1908 za zprávu o činnosti spolku Ústřední matici divadelnického ochotnictva československého v Praze, kopie originálu je uložena v Pamětní síni města Mýta.

6. **Nejstarší dochovaná fotografie z roku 1912**

Dne 8. září 1912 byla sehrána inscenace „Žádný muž a tolik děvčat“ od Jindřicha Böhma, originální fotografie je uložena v Pamětní síni města Mýta.

7. **Josef Knobloch**

Josef Knobloch byl obvodní lékař v Mýtě, který aktivně spolupracoval s divadelními ochotníky v letech 1898 – 1938, kopie fotografie je uložena v Pamětní síni města Mýta.

8. **Ukázka rukopisu doktora J. Knoblocha z jeho zápisníku,**

Ve svém zápisníku zaznamenal činnost mýtských ochotníků za doby svého působení, to znamená v letech 1898 – 1938, originál je uložen v Pamětní síni města Mýta.

9. **Další dochovaný plakát na hru „Kupec benátský“ od W. Shakespeara**

Jedná se o druhý nejstarší zachovaný plakát, inscenace byla odehrána 30. a 31. srpna 1919, čestným hostem v tomto vystoupení byl známý herec

Eduard Vojan, který byl členem Národního divadla v Praze, originál se nedochoval, kopie je uložena v Pamětní síni města Mýta.

10. Eduard Vojan

Viz výše, fotografie uložena v Pamětní síni města Mýta.

11. Jan Langer

Jan Langer byl dlouholetým členem DS J. K. Tyla, fotografie uložena v Pamětní síni města Mýta.

12. Povolení secvičit inscenaci „Zavádilka vdává dceru“

Povolení bylo vydáno Okresním národním výborem v Rokycanech roku 1946, originál je uložen v Pamětní síni města Mýta.

13. Ukázka ze zápisníku Bohumila Adamce

Bohumil Adamec byl jednou z nejvýznamnějších osobností mýtských ochotníků, první inscenace, kterou režíroval, byla „Čest hasičstvu“ od Václava Peška, premiéra byla odehrána 26. června 1969. Zápisník je přípravou na sepsání Kroniky mýtských ochotníků, originál uložen v Pamětní síni města Mýta.

14. Kladné ohlasy z neoznačených novin na inscenaci Julius Fučík z roku 1970

Tato hra byla kladně hodnocena jak obecenstvem, tak kritikou, výstřižky byly vlepeny do Kroniky mýtských ochotníků, která je dnes uložena na Městském úřadě v Mýtě.

15. Ukázka z programu na přehlídce ochotnických divadelních spolků, která byla konána v květnu roku 1987

Originál je uložen v Pamětní síni města Mýta.

16. Titulní strana Kroniky mýtských ochotníků

Kronika byla sepsána zpětně B. Adamcem v 90. letech, dnes je uložena na Městském úřadu města Mýta.

17. Ukázky z Kroniky ochotnického divadelního spolku v Mýtě, uložena na Městském úřadu města Mýta.

18. Program na první představení po obnovení Divadelního spolku J. K. Tyla

První výzva k znovuoobnovení spolku byla vydána roku 2003, první hra „Jelen v Laguně“ od Alda di Benedetti s premiérou 22. dubna 2005, soukromý archiv autorky.

19. Fotografie z poslední inscenace nacvičené DS J. K. Tyla Mýto

Jedná se o hru „Slaměný klobouk“ od autora Eugena Labiche, premiéra se konala 10. prosince 2010, soukromý archiv autorky.

20. Písemný záznam rozhovoru s Martou Pálkovou, pátek 17. února 2012, Mýto

21. Písemný záznam rozhovoru s Lenkou Bartošovou a Hankou Lenkovou, neděle 26. února 2012, Volduchy

1. Nejstarší zaznamenání prvních tří her, sehraných mýtskými ochotníky

1863,

Z první knihy " Zápisků ochotnického divadla v Mýtě ", kterou založili mýtské ochotníky dne 10. srpna 1863 a do níž zapisovali všechny důležité události, svá spolková ujednání, i přehled o pořádaných divadlech, uvádí o svých prvních třech představeních toto :

V neděli dne 30. srpna 1863 provozován

" MUŽ BEZ ŽENY "

Veselohra ve třech jednáních.

Účinkovali :

Pan Šeb. Cink	co	Čermák, malíř
sleč. Marie Langová	"	Karolinka, jeho žena
" Marie Legova	"	Klára, sestra přeještělé
Pan Dem. Weishahn	"	Ladislav, přítel Čermákův
" M. Malý	"	Záruba, strýc Ladislavův
" Jan Soulavý	"	Křížek, sloužící
" Jos. Perlík	"	chůva Dorotka
" do do	"	vozká

Ceny míst určeny na 30 kr - 20 kr - 15 kr

2.

V neděli 6. září 1863 provozován

" KLOBOUK "

Účinkovali :

Pan Václ. Morkus	co	Javornický, boh. soukromník
sleč. Anna Klimakovská	"	Stefanie, manželka Javornického
Pan Jan Soulavý	"	Počtéváček, strýc Javornického
" Josef Balej	"	Martin, sloužící
sl. Marie Lang	"	Kačenka, služebná
Pan Josef Perlík	"	domovník
" Šeb. Cink	"	hodinář

3.

V neděli 13. září 1863.

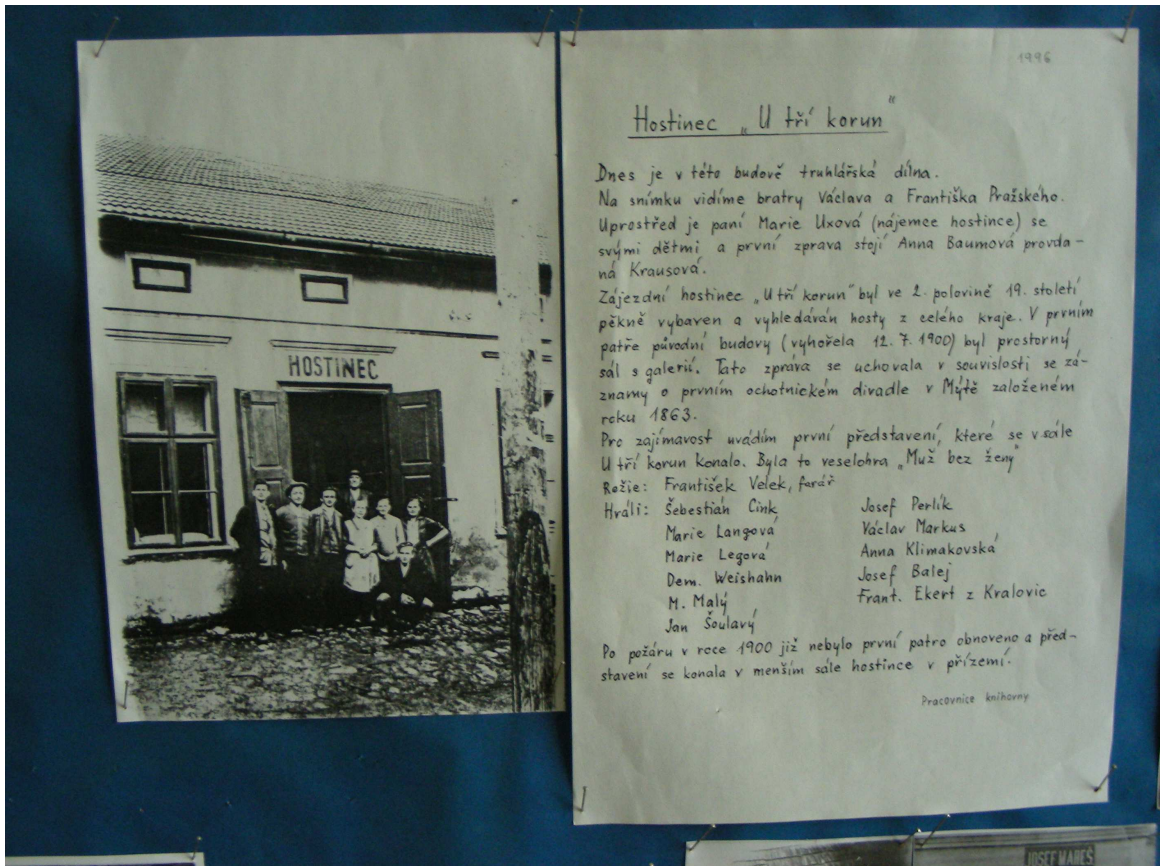
" HUSIČKA Z PODHÁJE "

Účinkovali :

Pan Václ. Markus	co	baron
sl. Marie Legova	"	baronka
" Marie Langova	"	Julie, vnučka její
Pan Jan Soulavý	"	sloužící
" Ekert Fr. z Kralovic	"	Čížek z Čížkova
" Josef Balej	"	Hanibal Stříbrný

Tato 3 představení byla hrána v hostinci "U tří korun."

2. Fotografie hostince U Tří korun

Hostinec „U tří korun“

Dnes je v této budově truhlářská dílna.
Na snímku vidíme bratry Václava a Františka Pražského.
Uprostřed je paní Marie Uxová (nájemce hostince) se
svými dětmi a první zprava stojí Anna Baumová provda-
ná Krausová.

Zájezdní hostinec „U tří korun“ byl ve 2. polovině 19. století
pěkně vybaven a vyhledával hosty z celého kraje. V prvním
patře původní budovy (vyhořela 12. 7. 1900) byl prostorný
sál s galerií. Tato zprava se uchovala v souvislosti se zá-
znamy o prvním ochotnickém divadle v Mýtě založeném
roku 1863.

Pro zajímavost uvádím první představení, které se v sále
U tří korun konalo. Byla to veselohra „Muž bez ženy“

Režie: František Velek, farář

Hráli: Šebestián Cink	Josef Perlík
Marie Langová	Václav Markus
Marie Legová	Anna Klimakovská
Dem. Weishahn	Josef Balej
M. Malý	Frant. Ekert z Kralovic
Jan Soulavý	

Po požáru v roce 1900 již nebylo první patro obnoveno a před-
stavení se konala v menším sále hostince v přízemí.

Pracovnice knihovny

4. První tištěný plakát z roku 1878

1878

Ochotnické divadlo v Mýtě.

V neděli dne 17. března 1878

provozují ochotníci Mýtští

ponejprv v nově upraveném divadle

Pan Měsíček

obchodník.

Veselohra ve třech jednáních od L. Stroupežnického.

OSOBY:

Měsíček, soukromník, vdovec.	p. Pohl.
Jindřich, doktor práv, jeho dědi.	p. Lang.
Gabriela.	sl. Svobodova.
Konrád Bekovský, inženýr, jejích příbuzný.	p. Činert.
Klarsonova, bohatá vdova.	sl. Büchman.
Eliška, její příbuzná.	sl. Vildová.
Babiana, učitelka.	sl. Činertova.
Zelenka, měšťan.	p. Perlt.
Vrbický, měšťan.	p. Hlavsa.
Fránek, služba v domě paní Klarsonové.	p. Ballet.

Hraj ve velkém městě. 1. a 2. jednání v zahradě, 3. jednání v bytě pana Měsíčka.

Ceny míst: I. sedadlo 50 kr., II. 45 kr., místa k stání a na galerii 10 kr.

Otvorení kasy v 6 hod. **Začátek v 7 hod.**

Děti skutečného věku nemají přístupu.

Mok. 119. v. 1878.

5. Čestné uznání Čtenářsko – ochotnické jednotě v Mýtě

47.

Ústřední Matice

Dívaldelního ochotnictva československého v Praze

vyslovuje tímto

plně své uznání

Čtenářsko-ochotnické jednotě „Dyl“
v Mýtě

za správně a pečlivě podání zprávy o celkové činnosti
po dobu trvání spolku
Čašeho.

V Praze, dne 1. června 1908.

Starosta
tč. starosta.

Valentín Frouz
tč. místopředseda.

Vítěch Kraus
tč. tajemník.

„ÚSTŘEDNÍ MATICE DÍVALDEL. OCHOTNICTVA
ČESKOSLOVANSKÉHO V PRAZE“.

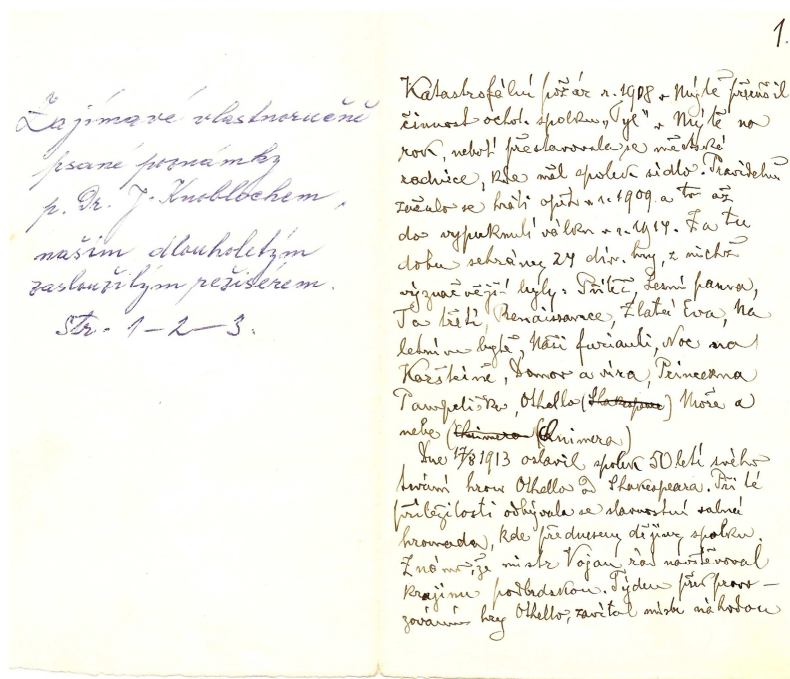
6. Nejstarší dochovaná fotografie z roku 1912

7. Josef Knobloch

8. Ukázka rukopisu doktora J. Knoblocha z jeho zápisníku

9. Další zachovaný plakát na hru Kupec benátský od W. Shakespeara

1919

194 — 195
Ochot.-čtenářská jednota „Tyl“ v Mýtě

sehraje

v sobotu 30. a v neděli 31. srpna 1919
 se vzácným a milým hostem mistrem Eduardem Vojanem,
 členem Národ. divadla v Praze:

KUPEC benátský

Veselohra v 5 jednáních od W. Shakespeara.
 Přelozil J. V. Sládek. Hudební vložka od J. Bartovského.

OSOBY:

Vévoda Benátský	— — — —	— F. Zeman.
Prince Marokkánský,	} nápadníci Portiiny	— J. Kasík.
Prince Aragonský,		— P. Knobloch.
Antonio, kupec benátský	— — — —	— J. Sokol. <i>J. Rošk.</i>
Bassanio, jeho přítel	— — — —	— J. Langer.
Solanio,	} přátelé Antoniovi a Bassantovi	— V. Veverka.
Salarino,		— J. Balín.
Gratiano,		— B. Frey.
Salerio, posel benátský	— — — —	— * * *
Lorenzo, milence Jessicín.	— — — —	— Š. Anténě.
Shylock, bohatý žid	— — — —	— E. Vojan.
Tubal, žid, jeho přítel	— — — —	— F. Krčmář.
Launcelot Gobbo, sluha Shylockův	— — — —	— S. Vavruška.
Starý Gobbo, Launcelotův otec	— — — —	— F. Lang.
Baltazar, ve službě u Fortie	— — — —	— A. Vainar.
Portie, bohatá dědička	— — — —	— A. Schneiderová.
Nerissa, její společníce	— — — —	— K. Knoblochová.
Jessika, dcera Shylockova	— — — —	— A. Chocholová.

Benátská šlechtičá, dámy, senátoři, písař, stráža a jiná družina.
 Dějiště: Benátsko a Belmont, sídlo Portiino u moře.

Ceny míst: Křeslo 6 K, I. místo 5 K, II. místo 4 K, III. místo 3 K,
 k stání 2 K, galerie (jen pro ženy) 1 K.

Začátek vždy o 8. h. večer.

Školní děti nemají přístupu.

Předprodej vstupenek u paní J. Langrové.

10. Eduard Vojan

11. Jan Langer

12. Povolení secvičit inscenaci „Zavádilka vdává dceru“

13. Ukázka ze zápisníku Bohumila Adamce

-26- 20 50

Slavnostní premiéra k 100 výročí založení hasičského sboru a Sokolské jednoty v Mýtě.

Cest hasičstvo
veselohra o 3. jednáních

Napsal Václav Pešek - vydáno v roce 1890 v Chrástu
Text upravil Míla Adamec člen opery ND Praha v roce 1969

Osoby:

Děda Mladík z pořadatelské služby	Vinš Ant. Sládek Lad.
Boháč Jos. vdovec	Klír Jos.
Božena jeho dcera	Bejčková Jar.
Jirka jeho syn } děti	Kůrnc Václav
Vojta - " - } děti	Lukáš Jiří
Liibuše jeho švagrův	Vinšova Marie
Zátka Bohumil	Vinš Ant.
Rážena jeho žena Boháčova sestra	Baumová Helena
Horlivý Karel ing. velitel hasičů	Krauz Lad.
Mrož hasičský sluha a posel	Kleinhampl Jos.
Hostinský	Sládek Lad.
Družstvo hasičů členové pěveckého kroužku v Mýtě	Brož Bedřich

Režie: Adamec B. (Míla) j. h. člen opery ND Praha
asistent režie: Karásek Jos.
sbormistři: Brož Bedř., Baum
světla: Veverka Jos., Honzík V.
zvuk: Vild Jiří
inspice: Honzík Matěj
text sleduje: Tonarová Marie

Dekorace, rekvizity, kostýmy vyrobil a upravil:
Kolektiv Loutkového divadla v Mýtě
Hlávsa J., Krauz L., Honzík V., Vild J., Veverka Jos., Fikar Jar.

v Sokolovně - MÝTO - dne 28. června 1969.

14. Kladné ohlasy z neoznačených novin na inscenaci „Julius Fučík“ z roku 1970

Dopis čtenáře o jednom představení

27. 1. 1970

Divadlo v Mýtě žije

Divadelní odbor J. K. Tyla při Sdruženém klubu pracujících v Mýtě na závěr oslav 100 let trvání tělovýchovy a sportu v Mýtě uvedl divadelní hru J. K. Tyla „Paní Marjánka, matka pluku“. Režie hry se ujal obětavý a nezištný Míla Adamec, člen opery Národního divadla v Praze, který navíc, když se mu ne-

podářilo všechny role obsadit Mýtskými, musel také sám hrát. K nacvičování divadelní hry dojížděl se svým synem Janem Adamcem, posluchačem konservatoře v Praze, pravidelně dvakrát týdně z Prahy, a pak v noci se vracel zpět, aby druhý den ráno již konal své normální povinnosti.

Za krutých mrazů se konaly zkoušky v málo vytopených místnostech. Mnozí herci měli zvýšenou teplotu. Přes všechny tyto překážky byla hra nacvičena.

Vděčný divák mohl posoudit, že zásluhou režiséra se projevil značný vzestup hereckých výkonů proti dřívějšímu představení. V celkem vyrovnaném souboru jsme ob-

divovali dobré a i vynikající herecké výkony. Byl to především Míla Adamec (Kilián), jehož profesionalita se nedá upřít. Velmi se líbil Jan Adamec (Vojtěch), který hrál poprvé na scéně, ale svým hlasem a temperamentem plně odpovídal nárokům úlohy. Příjemným překvapením pro diváky byli manželé Vinšovi (v titulních úlohách paní

Marjánka a Vorlický) a další. Hodnotíme-li další herce, jen potvrzujeme, že nejsou velké nebo malé úlohy, ale že záleží na přístupu herce k zobrazované postavě.

Patřičného ocenění si zasluhují nesporně i techničtí pracovníci — členové loutkářského kroužku při Sdruženém klubu pracujících v Mýtě — jako osvětlovači, manipulanti světelných efektů, zvukových efektů a výprava.

Je vidět, jak obratná režie dovede odhalit skryté rezervy, které se našly nejen v hercích, ale i v ostatních spoluúčinkujících za scénou. Zdá se, že byl učiněn kladný krok k oživení mýtské herecké tradice a věříme, že po tomto úspěchu sáhnou ochotníci i k časovým námětům. Celkový úspěch hry a elán ochotníků i ostatních pomocníků dává naději, že se již v roce 1970 zúčastní mýtské ochotnické VIII. divadelního festivalu „Sládkův Zbiroh“.

M. HONZÍK

pro vystavu v jugoslaviu. je tak pracovní spau

▲ DIVADELNÍ SOUBOR J. K. Tyla při Sdruženém klubu pracujících ROH v Mýtě nastudoval pod vedením člena opery ND v Praze Míly Adamce na počest osvobození Československa Sovětskou armádou hru Otty Zelenky JULIUS FUČÍK. Premiéra, hraná v den 29. výročí osvobození, 9. května, byla zároveň prvním představením na nové scéně v Mýtě a zahájila divadelní přehlídku souborů závodních klubů ROH na Rokycansku. — Na snímku upravo Karel Balej v roli Fučíka a Slávek Mach jako komisař Böhms.

Text a foto VOJTĚCH JONÁK

15. Ukázka z programu na přehlídce ochotnických divadelních spolků, která
byla konána v květnu roku 1987

OKRESNÍ
PŘEHLÍDKA
ASRABZERSKÝCH
DIVADELNÍCH
SOUBORŮ

SRŽO 1987

Divadelní soubor J. K. Tyl
při SKP ROH v Rokycanech

Helena Lisická a Josef Miroslav Bourek
ŽENICH PRO ČERTICI
aneb

Sedmimílové boty

HUDBA: Jan Pavel

REŽIE: Jan Monhart a Jan Mucek

OSOBY A OBSAZENÍ:

Vendelín Pápěra František Vaško
Nanyňka Pápěřová Hanka Aubrechtová
Čertice Teofila Zdenka Monhartová
Salamandr, starý čert Karel Šmolík
Král Tonemám Zdeněk Šimána
Hrabě Kýval Jaroslav Mucek
Kmotra Vědělka Milena Bismánová
Čertíci divad. kroužek
Tyláčci

SCÉNA: Petr Aubrecht, František Reimajer

MASKY: Jitka Šimánová

SVĚTLA: Milan Kasl

HUDEBNÍ DOPROVOD: Josef Kunc

ZVUKOVÉ EFEKTY A INSPICE: Jitka Ratajová

TEXT SLEDUJÍ: Jiřina Svejkovská
a Zdenka Šmolíková

pátek 15. 5. 1987 v 18 hodin

sál kina v Mýtě

Divadelní soubor J. K. Tyl
při OB Mýto

Jan Drda

DALSKABÁTY, HŘÍŠNÁ VES
aneb

Zapomenutý čert

REŽIE: Míla Adamec

SCÉNA: Josef Beran, Bohumil Pavlík

INSPICE: Josef Spálenka

SVĚTLA: Josef Veverka

ZVUK: Jaroslav Aubrecht

TEXT SLEDUJE: MUDr. Dagmar Šváčková
Marie Fikarová

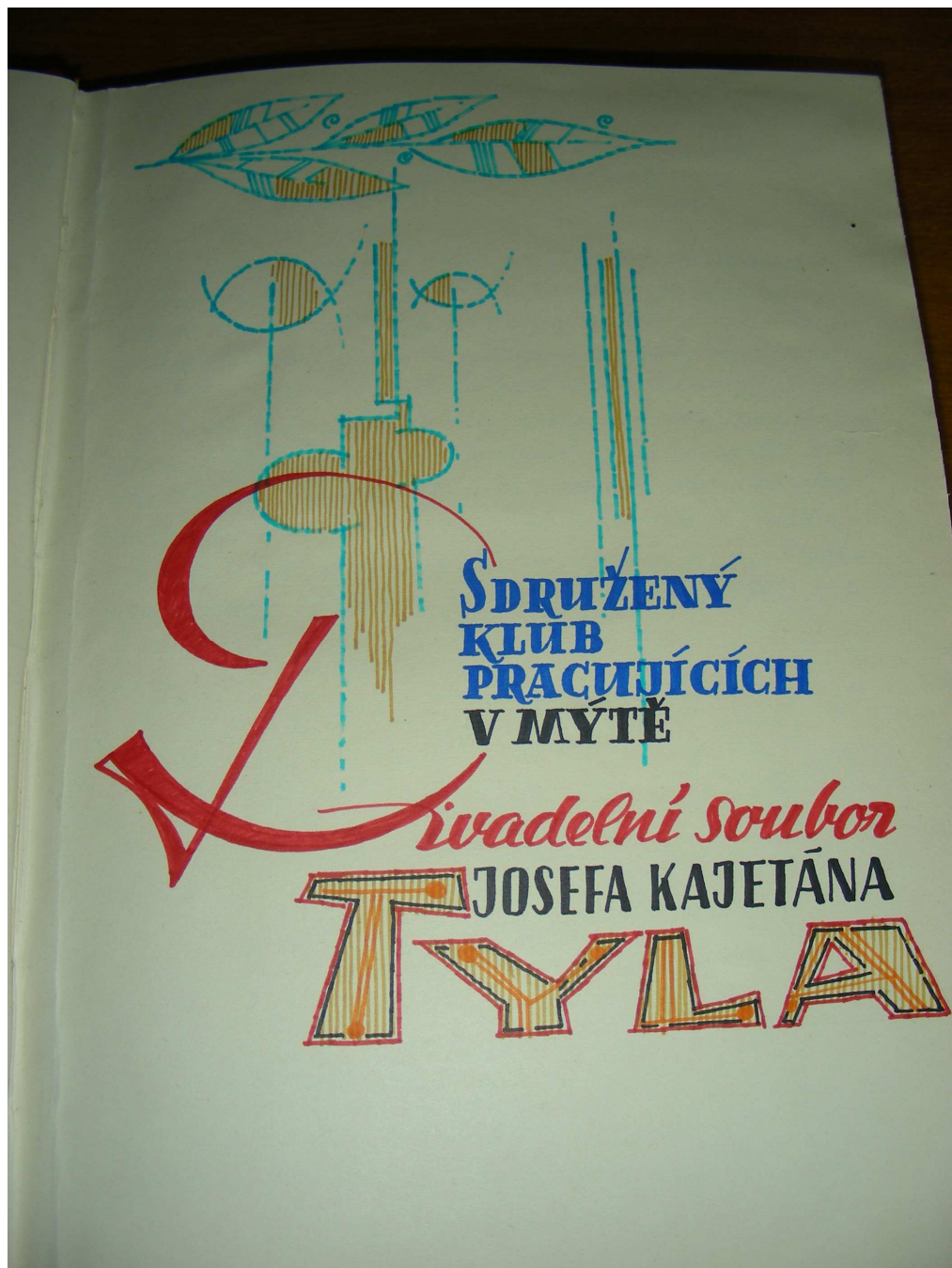
OSOBY A OBSAZENÍ

Marijána Flajznerová Jaroslava Bejčková
Trepifajksl Ladislav Sládek
Ignác Loula Václav Moravec
Piškytle, kostelník Karel Balej
Pučálková, mlynářka Lenka Bartošová
Tyburec, kovář Josef Klír
Dorotka Marie Vinšová
Mračno Václav Rainke
Mančinka, děvče Blanka Sedláčková
Lupíno, komediant Luboš Sutto
Markýtko děvčata Irena Nováková
Bětka z Dalskabátů ... Blanka Auingerová
Kačena Iveta Sedláčková
Belzebub, vládce pekel ... Václav Pužman
Marbulius, sekretář Josef Lisý
JUDr. Solfernus Josef Spálenka
JUDr. Belfegor Míla Adamec
PhDr. Ichthuriel Václav Moravec
Přespolní taráři a služební čerti

pátek 8. 5. 1987 ve 20 hodin

sál kina v Mýtě

16. Titulní strana Kroniky mýtských ochotníků

17. Ukázky z Kroniky ochotnického divadelního spolku v Mýtě

Přehled inscenací 1969-1992

Rok	Autor	Název hry	datum uvedení	Výročí	Režie
1969	V. Řešal	Čest kasičštvu	28. 6. 1969	100 let založení občanských v Mýtě	Adamec B. J. B.
1969	J. A. J. J.	Paní Marjánka matka pluku	26. a 27. 12. 1969	100 let prvního tělovýchovného sportu v Mýtě	Adamec B. J. B.
1970	Marie Kabaňová	Jak přišla Basa do vesky	25. 7. 1970	-	Adamec B. J. B.
1971	Karel Čapek	Bílá nemoc	29. 5. 1971 2x 12. 6. 1971 1x	50 let ŽSČ	Adamec B. J. B.
1972	A. Jačarová	Žlutý šakal to nepoví	5. 3. 1972	-	Adamec B. J. B.
1973	Bratři Mrštíkové	Maryša	8. 9. 1973	110 let ochotnické činnosti v Mýtě	Adamec B. J. B.
1974	O. Zelinka	Julius Fučík	9. 5. 1974	Dosud se hrálo na jevišti v Sokolovně. 1. z 100 let v Pražské operě. 2. z 100 let v KINR na široké veřejnosti. Jevišťe slouží i občanskému společenství. Nová divadelní scéna SKP ROH v Mýtě.	Adamec B. J. B.
1975	G. Feydeau	Dávný křečel	září 1975	-	Adamec B. J. B.
1975	J. Kabaňová	Dvůr pana bídky domovníků	20. 6. 1975	100 let 30 výročí osvobození ČSR Sovětským armádou	Adamec B. J. B.
1976	J. Švestka	Mluvíci prstí	1. 1. 1976	2. přehlídka	M. Vlasová-Beranová
1976	M. Šandrlík	Slavomír z pastoušky	28. 5. 1976	-	Adamec B.
1977	D. Jačarová	Sovi princezny	27. 5. 1977	3. přehlídka	M. Vlasová
1977	O. Goldoni	Sluka dvou pádů	v létě 1977	-	Adamec B.
1977	B. Vasiljev	A jitra jsou zdeťe tioba	16. 12. 1977	Na zlaté slavnosti 60 výročí VRSR	Adamec B.
1978	Jar. Dietl	Šerohrabské grávie	26. 5. 1978	4. přehlídka	Adamec B. z divadelního sboru občanského režie při M. Vlasové

Rok	Autor	Název hry	datum uvedení	Výročí	Režie
1978	M. Baňáková	O smutné přivolení	2. 6. 1978	4. přehlídka	Vlasová M.
1979	D. Jačarová	Bardejovský bal	12. 5. 1979	5. přehlídka	Vlasová M.
1979	N. Pánská	Obložek na břehu moře	25. 5. 1979	-	Adamec B.
1980	J. Sypal	Z pekla štěstí	14. hod 30. 5. 1980	35 výročí osvobození naší vlasti Sovětským armádou 6. přehl.	Vlasová B.
1980	Vaskovec a Věch	Golem	20. hod 30. 5. 1980	-	Adamec B.
1981	L. Šubáček	Hloupe kralovství	22. 5. 1981	v rámci festivalu ŽuČ 1981 7. přehlídka	Vlasová M.
1983	Alois Jirásek	Lucerna	27. 5. 1983 28. 5. 1983	120 let činnosti ochotníků v Mýtě 8. přehlídka	Adamec B.
1983	Fr. Rydval	Sladké kralovství	1983	9. přehlídka	Vlasová M.
1984	J. Kabaňová	Dávný křečel	5. 5. 1984	10. přehlídka	Vlasová M.
1986	Jar. Drda	Dalská báje - Královská ves	6. a 13. 6. 1986	12. přehlídka	Adamec B.
1987	Jar. Drda	Dalská báje - Královská ves	8. 5. 1987	13. přehlídka	Adamec B.
1988	J. Kabaňová	Společně na jevišti	27. 5. 1988	14. přehlídka 100 let 50 let učitelského sboru	Adamec B.
1990	M. Šandrlík	Slavomír z pastoušky	8. 6. 1990	16. přehlídka	Adamec B.
1991		Rodit se zbláznil		-	J. Štěpánová-Petru
1992	D. Jačarová	Sovi princezny		-	Ladka Barabášová-Křiváková B. Šandrlíkova-Křiváková

18. Program na první představení po znovuoobnovení Divadelního spolku J. K. Tyla

Jelen v Laguně

Aldo de Benedetti

Obsazení:

Luisa Malpieroová	Jana Roučková
Klotylda Lawrenceová, její teta	Lenka Bartošová
Evelma Lawrence, dcera Klotyldy	Giia Schneiderová
Paolo Malinteri, manžel Luisy	Václav Moravec
Alberto Spinelli, psychiatr	Marek Janda
Sekretářka	Diina Kleinhamplová
Adéla, služebná	Lucie Schneiderová
Francesco, sluha	Lubomír Šuttlö

Text sleduje: Věra Macková
Marie Halová

Světla: Miloš Pšeníčka
Jozef Veverka

Žvuk: Jiří Lenk

Jelen v Laguně

Aldo de Benedetti

Režie: Petra Jandová

Trochu z historie

Divadelní soubor J.K.Tyla v Mýtě má bohatou historii. Byl založen již roku 1863.
Od roku 1969 vystupoval pod vedením pana režiséra Miroslava Adamece až do roku 1990.

1969	Čest hasičstvu
1969	Pani Mariánka matka pluku
1970	Jak přišla basa do nebe
1971	Bílá nemoc
1972	Žlutý sakal to nepoví
1973	Maryša
1974	Julius Fučík
1975	Dámský Krejčí
1975	Smti nemá nikdy dovolenou
1976	Honorace z pastoušky
1977	Sluha dvou pánů
1978	Senohrabské grácie
1979	Oblázek na břehu mořském
1980	Golem
1983	Lucerna
1983	Sladké království
1984	Vánoční růže
1986	Dalskabáty - Hříšná ves
1988	Nepožádáš manželku bližního svého
1990	Honorace z pastoušky

Pod vedením paní Marie Vinšové vystupoval dětský divadelní soubor v letech 1976-1983

1976	Mluvící prsten
1977	Sovi princezny
1978	O smutné princezně
1979	Čarodějny báň
1980	Z pekla štěstí
1981	Hlupecké království
1983	Sladké království
1984	Vánoční růže

Roku 1991 a 1993 byly uvedeny divadelní hry Rodiče se zbláznili a Čertovská pohádka v režii Petry Jandové.
V roce 1995 v režii Lenky Bartošové a Blanky Sedláčkové dětské představení Sových princezen.

Od roku 1996 až do roku 2004 se myšlíví ochotníci odmíleli. Díky Petře Jandové, která vyzvala všechny, kteří mají chuť začít, jsme opět tady a pokračujeme v dlouholeté tradici. Doufáme, že našim vystoupením oslovíme nové slověčky, kteří s námi budou chtít sdílet spoustu legrace, ale i tvrdé práce.
Všichni jste vítáni v našem kolektivu.

19. Fotografie z poslední inscenace nacvičené DS J. K. Tyla Mýto

- současné složení DS J. K. Tyla Mýto:
- zleva stojící: Václav Moravec, Pavel Sládek, Věra Macková, Petr Aubrecht, Hanka Lenková, Pavla Trojanová, Jana Ježková, Zdeněk Krejčík, Gita Schneiderová, Jiří Lenk, Dita Kleinhamplová, Marek Janda, Petra Jandová (režisérka) Radek Kratochvíl, Zdeněk Hošek, Lenka Bartošová, Miroslav Skála
- zleva sedící: Karolína Skálová, Nikola Buchmayerová, Petr Šulc, Štěpánka Humlová
- nápovědy: Zdena Hošková, Martina Kasíková, nejsou na fotografii
- zvuk: Lumír Bartoš, světla: Miloš Pšenička, scéna: Veronika Aubrechtová, nejsou na fotografii

20. Písemný záznam rozhovoru s paní Martou Pálkovou, pátek 17. února 2012, Mýto

autorka: „Já bych se vás zeptala, jak jste vůbec začala s divadlem?“

pí. Pálková: „S divadlem jsem začala tak, že jako mladá holka jsem byla aktivní. Účastnila jsem se mýtského veřejného života a vybral si mě náhodně pan režisér Dělnického ochotnického spolku J. K. Tyl v Mýtě, pan Josef Perlík, a nabídl mi, jestli bych s nimi nemohla hrát divadlo. Hrála se tenkrát hra *Kutnohorští havíři*.“

autorka: „Můžete pokračovat. Popište ji.“

pí. Pálková: „Byla to hra sociální z prostředí horníků, kteří dobývali v Kutné Hoře stříbro a řešily se tam společenské problémy. Více si to dopodrobna moc nepamatuji. Hrála jsem tam dceru jednoho toho horníka, který pracoval nejen v dolech, ale fungoval i ve společenském dění. Více už o tom dnes mohu těžko říci. To bylo kolem roku 1949. Měla jsem z toho trému, ale nakonec se mi to zalíbilo a od té doby jsem zůstala věrná ochotnickému spolku. Účinkovala jsem asi dvacet let z role do role.“

autorka: „Vy jste mi řekla, že dělnické divadlo vedl Josef Perlík a Bohouš Pavlík a divadlo J. K. Tyla vedl Emanuel Kunc. Co se tedy stalo po sloučení spolků v roce 1949?“

pí. Pálková: „No, já nevím detaily a nejsem přímým účastníkem. Jenom jaksi bych dedukovala z toho života, který jsem s těmi lidmi prožila, se spojovaly divadelní spolky, které tady byly pravděpodobně v té době nejdůležitější. Tak se spojily. A tam se asi nemohli přesně dohodnout, jak se nový spolek bude jmenovat, tak potom volili kompromis, aby se spojily názvy a oni zůstali Dělnickým ochotnickým spolkem J. K. Tyla v Mýtě, což bylo z každého toho spolku něco. Pod tímto názvem to začalo fungovat a teprve tehdy jsem se já tam dostala.“

autorka: „Kdo byl v nově vzniklém spolku vedoucí osobností?“

pí. Pálková: „Tak to byl právě režisér pan Josef Perlík a s ním pan Bohouš Pavlík. Bylo to tenkrát docela těžké. Dělali jsme všechno úplně sami. Vše jsme tvořili, malovali kulisy, stavěli. Museli jsme si topit, než začala samotná zkouška. Již dvě hodiny před zkouškou obětavé ženy obou zmíněných režisérů zatopily. Zkoušky se konaly v Sokolovně. Bylo to dost těžké, ale mi jsme to tak nebrali. Byl to fakt. Byli jsme mladí, veselí, spokojení.“

autorka: „Vy jste narazila na to, že jste zkoušeli v sokolovně a já bych se vás chtěla zeptat, jestli jste zkoušeli nebo hráli i někde jinde?“

pí. Pálková: „Já jsem začala hrát a zkoušet v sokolovně a to probíhalo po celou tu dobu, ale jen z vyprávění vím, že ten druhý spolek hrál v mýtské radnici, jak je dnes kino, později se vybuďovala scéna v sokolovně. Ale v sokolovně působila také tělovýchova, prostor byl obsazený, tak jsme si museli vyhovovat. Bylo samostatné divadlo v prostorách mýtského kina. Tam jsem také hrála, ale to byla už 70. léta.“

autorka: „Vzpomínáte si na Emanuela Kunce?“

pí. Pálková: „Já jsem nehrála v jeho spolku, ale jako občana Mýta, jako majitele a prodejce mýtského textilu, myslím si, že to byl velice schopný a zdatný obchodník. A plně se věnoval ochotnickému spolku, ale tomu J. K. Tylu, když byl samostatný.“

autorka: „Teď bych vás poprosila, jestli byste mi popsala obecněji ta 50. a 60. léta včetně jiných kulturních akcí než jen divadelních.“

pí. Pálková: „Vzpomínám si na to moc dobře, protože já jsem chodila cvičit jako žačka do Sokola. Potom přišla éra osmačtyřicátého roku, kdy se spojoval i tělovýchova. Tady v Mýtě bývalo živo, tady bylo DTJ – Dělnická tělovýchovná jednota a Sokol, pak se to spojovalo, ale to jsem ještě pořád byla dítě, to mi bylo nějakých dvanáct, třináct let. Poté byly nějaké zmatky, zřejmě měly politický podtext, ale my jsme byli mladí, plní života a chuti. Nevěděli jsme přesně, co se děje, a tak jsme začali v sokolovně pěstovat košíkovou. Potom si nad námi vzala patronát Sladovna, tam nám i koupili zařízení, abychom mohli hrát a míče i koše. Z tohoto mého tělovýchovného působení, jako běžná řadová mladá členka, tak si mě potom vytáhl pan Gross, když se spojila ta DTJ

se Sokolem, tak si mě vytáhli a jestli bychom nedaly dohromady oddíl žen. To mi bylo už asi osmnáct let. Bylo nám řečeno, že by bylo potřeba nacvičovat spartakiádu. No a my jsme byly plné chuti a elánu a zůstalo mi to už potom na krku celá ta léta až do osmdesátých let jsem vlastně všechny spartakiády nacvičila. Ne s každou jsme se dostali, protože zájem byl veliký. Ze strany žen každá chtěla jet cvičit do Prahy. To byl vrchol toho úsilí. Ne vždy jsme jely, ale všechno jsme nacvičily. Po stránce sportovní bylo v Mýtě opět živo. Hrál se zde hokej, napřed na rybníku poté se zde vybuďovalo hřiště Na Flusárně. Bylo zde živo, fotbal se zde hrál. Bylo tady krásně, ale já jsem působila jen v té tělovýchově a v té divadelní oblasti, abych to tak řekla. Stačí to tam?“

autorka: „Určitě. Pak jste mi řekla, že vaším posledním představením byl *Julius Fučík*. Pověděla byste mi něco o tom?“

pí. Pálková: „No tak, já už jsem poté byla vdaná. V sedmdesátém čtvrtém jsem už měla dvě děti. A ještě jsem dělala tu tělovýchovu naplno, byla jsem jako tou náčelnicí a měla jsem pod sebou všechny ty složky. Vše tady fungovalo. Cvičily malé děti, velké děti. Docela jsme i nacvičovali na Spartakiádu i rodiče s dětmi. No bylo té práce hodně, takže já jsem se divadlu už nevěnovala v sedmdesátých letech. V Mýtě nastala změna, myslím si, že k dobrému, když sem nastoupil Míla Adamec z Prahy. Myslím si, že ochotníky pozdvihl na vyšší úroveň. Já osobně jsem se již do toho dění nezapojila pro nedostatek času. Ale jednou po vybudování nové scény v mýtském kině, pan Adamec za mnou přišel, jestli bych s nimi opět hrála divadlo. Vysvětlil mi, že otevírají novou scénu na mýtské radnici a že by potřeboval, abych hrála jednu postavu v připravované inscenaci *Julius Fučík*, což jsem jim slíbila a roli odehrála. Myslím si, že to mělo velký úspěch, což nám dokazuje vysoká návštěvnost. Takže to bylo tenkrát docela takové vhodné a bylo to dobře sehrané. Jestli chceš, tak já ti mohu i pojmenovat lidi, které si pamatuji, kteří byli hlavními postavami. Tak tam byl Antonín Lukáš z Dlouhé třídy, Karel Balej z Nádražní ulice, mladý Karel Šmíd to ještě bydlel asi ještě na Benátkách, no a moje maličkost. Tak to jsou ty hlavní osoby, které tam působily. Potom si ještě vzpomínám, že tam také byl Václav Kongres z Libertinovy ulice, bratr Jaroslavy Kongresové. Tak to jsou ty hlavní osoby, co tam účinkovaly. A tím jsem já ukončila mojí kariéru herečky.“

autorka: „Ale určitě jste ještě pak sledovala i další vývoj divadelních ochotníků. A já jsem si všimla, že v osmdesátých letech, jak píše Adamec ve svých vzpomínkách, klesá dokonce úroveň divadelních představení a objevuje se nezáměr mladší generace přidat se k divadelním ochotníkům, což vlastně vrcholí roku 1992, kdy je odehrána poslední inscenace a až roku 2003 se objevuje návrh, že by se mohlo opět obnovit divadlo. Tak já bych chtěla vědět váš názor, proč se lidé o této činnosti odklonili?“

pí. Pálková: „No já si myslím, že nastala celkem taková doba, zase bych tu situaci nazvala posunem ve společenském dění nejen obce, ale i státu. My jsme hráli, protože jsme doma neměli žádnou televizi, my jsme neměli žádnou jinou zábavu než tu, co jsme si sami vytvořili. Doba osmdesátých a devadesátých let přinesla překotné změny v technice. Ale neřekla bych, že by lidé zlenivěli. Spíše že byli přesycení, že to nové hltali. Já bych to neodsuzovala.“

autorka: „Já bych vás poprosila, abyste mi pověděla něco o několika důležitých hrách, například jako je roku 1950 *Muzikantská Liduška*.“

pí. Pálková: „To byla éra právě her od Josefa Kajetána Tyla a na jeho počest byl náš spolek pojmenován, tak se v Mýtě všechny ty hry hrály. Byla to dosti složitá práce. Někdy jsme si museli pozvat i odborníky. Například z plzeňského divadla zde byla paní Sopková, která nás učila tanečky do některých divadelních představení. Museli jsme mít i muzikanty. Dokonce jsme navázali spolupráci s ochotníky z Medového Újezda, kteří pešky chodili na zkoušky. *Muzikantská Liduška* patřila k úspěšným představením.“

autorka: „Pak jste tu měla *Fidlovačku* o rok později.“

pí. Pálková: „*Fidlovačka* byla letním představením v parku Sladovny, také velmi úspěšným. Tenkrát nám hodně přálo počasí. Mnoho mladých lidí zde účinkovalo jako kompars. Hlavní postavu tam hrála Miluška Hrabáková z Hořovic, dcera režiséra Perlíka. Také to bylo velice pěkné.

autorka: „Poté tu máme rok 1953. Mluvila jste velice úspěšnou hru *Usnul v pyramidě*.“

pí. Pálková: „To byla opravdu úspěšná hra. My jsme hráli nejen v Mýtě, ale i v některých obcích v okolí Mýta. Vždycky to bylo beznadějně vyprodáno. Byla to optimistická veselohra o životě tak, jak život v tehdejší době probíhal a z toho vyllynula písnička, která tam doprovázela jako průběh té hry. Jmenovala se Brambory a růže. A protože v Mýtě byla také velice živá plesová sezóna, ta trvala dva měsíce, téměř každý týden se tady tančilo, tak se stala takovou hymnou těch plesů a jakmile zazněla tak se obecnstvo zvedlo a všechno dokola, zpívalo se a byla povznesená nálada. Bylo to veselé, trvalo to několik roků, než to utichlo. A myslím si, že se ta hra opakovala nejenom v krátké návaznosti na sebe, ale že se potom oprášila a hrála se ještě v dalším roce. To byl rok 1953, když jsme jako ochotnický spolek organizovali mýtskou oblíbenou letní staročeské Máje. To bylo zajímavé v tom, že děvčat nás tu bylo hodně, Máje jsme chtěly mít, chtěly jsme tancovat a neměly jsme chlapce. Ti byli na vojně. Tak pan Perlík, režisér, se spojil se strašickým vojenským souborem tanečným. Poprosil je, požádal, aby nám vypomohli. Ti to ochotně učinili a začala spolupráce mýtských děvčat se strašickými vojáky. Stopy nalézáme ještě dneska. Jsou tady mladí potomci těch vojáků, třeba v Těškově i v Mýtě. Takže ty Máje byly trošičku jiným stylem. Netancovalo se na náměstí, ale v parku na Sladovně. Trvaly dvě neděle, první neděle se zvalo na Máje. Protože jsme byli unavení, měli jsme velkou hostinu v Sokolovně v malém sále. Naše maminky nám tam uvařily, bramborový salát a řízky. Vojáci se našťuchli. Přijeli i jejich nejbližší rodinní příslušníci. To byla také taková pěkná akce pro Mýto. Druhou neděle se teprve tančilo. Tanečky nacvičili vojáci s našimi

mýtskými děvčaty a bylo to předvedeno v parku Sladovny. Májovnicí se stala paní Aluše Vildová a jejím makovník byl jeden z těch vojáků, Miloš Procházka z Kutné Hory. Jako zajímavost bych uvedla, že to přátelství přežilo desítky let, vlastně padesát let, když to tak vezmeme. Ten se svou manželkou a svojí dcerou tu byli už třikrát, naposledy před dvěma lety. Jednak jsou zde vítáni a jednak oni říkají, že sem rádi jezdí.

autorka: „A teď poslední věc, o kterou bych vás poprosila. Začala jste o jakémisi setkání s Petrou Jandovou, dnešní režisérkou.“

pí. Pálková: „Ano. Petra Jandová patřila do mýtského dorostu, který v Mýtě existoval v 80. letech pod vedením paní Marie Vinšové. Petra projevila kolem roku 2000 lítost nad tím, že v Mýtě utichla divadelní činnost, měla veliký zájem o obnovení. My, starší generace, jsme se setkali 9. října 2004 při příležitosti 50. výročí odehrání inscenace *Její pastorkyně* od Gabriely Preissové. Uskutečnilo se setkání ochotníků po padesáti letech v hospodě U Roučků, a tam jsme pozvali nejenom zástupce okresního tisku, ale i Petru, která vyřkla myšlenku obnovit tradici ochotnického divadelního spolku. Bohužel z velikého počtu účastníků nás zůstalo pouze osm a ještě se všichni nedostavili. Petra se nás snažila přesvědčit, abychom se my, starší generace, zapojili do nově vznikajícího spolku a pomohli, ale my jsme už nepomohli. My jsme jen pokyvovali. Chválili jsme jí za to, že to byla hezká myšlenka. Dneska se to podařilo. Petra byla duší vytvoření nového souboru J. K. Tyl v Mýtě. Hrají moc hezky veselohry. Hrají to úspěšně, sál je vyprodaný. Opakuje se to až sedmkrát. V Mýtě hráli...“

autorka: „*Slaměný klobouk.*“

pí. Pálková: „*Slaměný klobouk.* Ještě se zúčastňují s hrami v okolí. Takže jsme širiteli kultury na Rokycansku, ale my už nejsme aktivní.“

autorka: „Ale každopádně jsme součástí tradice.“

pí. Pálková: „Ale podporujeme, chodíme na ta představení, koupíme si vždy ty vstupenky. Jsem ráda... Já jsem moc ráda, že se to podařilo, že Mýto zase žije.“

21. Písemný záznam rozhovoru s Lenkou Bartošovou a Hankou Lenkovou, neděle 26. února 2012, Volduchy

Lenka Bartošová (LB): Já jsem začala s ochotnickým divadlem jako dítě v roce 1974 s Maruškou Vinšů, která nás režírovala. Bylo to skvělé. Já jsem začala s rolí mužského, černého chlapa Ibrahíma, který byl přivázaný ke stromu. Ještě jsem říkala, že jsem strašná trémistka, takže bůh ví, jestli ze mě něco dostanou, nějaký zvuk vůbec, ale Maruška šla na to fikaně. Kolik nás bylo? Takže začnu: Blanka Beranová, Jana Klicperová, Zdeněk Florián, Václav Ranke, Václav Moravec, Blanka Sedláčková, Pavel Sládek, Jana Anténová, Miloslav Vacek, Jana Anténová.“

Autorka: „To byl tedy dětský soubor?“

LB: „To byl dětský soubor. To jsme hráli vlastně *Mluvící prsten*, *Soví princezny*. To jsem poté nacvičovala ještě s dětmi, když byly malé.

Autorka: „V roce 1992?“

LB: „No asi jo. Takže pak už nás Maruška přehodila k Adamcovi.“

Autorka: „Tam jste tedy pokračovali, přímo jste navázali na dospělý soubor?“

LB: „Z dětského na dospělý, ale co bylo první? *A jitra jsou zde tichá*?“

Hanka Lenková (HL): „No podle věku. Vezmi si, kolik jim bylo?“

LB: „Oni s námi měli velkou práci, protože my jsme byli v takovém tom věku. Když jsme někam jeli, tak nevěděli koho hlídat dříve.“

Autorka: „Mohli byste mi říct něco o paní Vinšové, jak vedla Plamínke?“

LB: „No, Plamínek ne. V Plamínku byla Petra, tam já jsem nebyla už.“

Autorka: „Takže oni byly dětské soubory dva?“

LB: „No, já si myslím, že jo... To byli pak tihle mladší lidičky, jako Petra... Protože my jsme pak přešli automaticky do dospělého souboru.“

Autorka: „Hanko, ty jsi hrála za Adamce?“

HL: „Jen v *Golemovi*...“

Autorka: „V *Golemovi* v osmdesátých letech?“

HL: „Já jsem hlavně vždycky s naším tátou, pamatuji si, že jsem mu nahazovala. Četla jsem si s ním a nahazovala mu. Jako *Maryša*: „*Zašívá, tak zašívá.*“ On ani nechtěl, když jsem byla na střední škole, abych se věnovala divadlu, protože věděl, že je

to časově náročné. Vůbec byl proti. I ten *Golem*, to se muselo hodně přemlouvat. To jsem ho tenkrát opravdu nepoznala, když hrál Scotu, jak ho namaskoval ten z Prahy. Věděla jsem, co hraje a že bude namaskovaný. On šel ze schodů a já šla naproti a jen: „Tati, to jsi ty?“

Autorka: „A tvůj táta hrál odkdy divadlo?“

HL: „To hrál ještě v sokolovně. Byl jednatřicátý ročník. Hodně dělal muziku, hrál v kapele. Tak jestli i to divadlo? To by ses musela zeptat mojí maminy. Víím, že hráli v sokolovně, protože Pavel tam byl, ale já jsem byla malinká. To mi byly tři roky.“

autorka: „A hrál s paní Pálkovou?“

HL: „Asi jo, protože hrál i s paní Vinšovou. To byla *Hasičská čest*.“

autorka: „To bylo v roce 1969. Pokračovala si v divadle i po *Golemovi*?“

HL: „Já pak ne. Já jsem byla už na vysoké škole.“

autorka: „V *Golemovi* hrála i Pět'a, co jsem viděla fotky?“

HL: „Taky, Věna Rainke, to nás bylo dost.“

autorka: „Jak probíhali zkoušky za Adamce? Podle toho, jak jsem četla jeho zápisky, on byl velký perfekcionista.“

HL: „To byl. Také tam bylo někdy dost zle a dusno. Uměl se rozeřvat. Ale také někdy marně odbočoval od tématu. Rád se poslouchal. Ale on měl fakt jako představu.“

autorka: „Dokázal to kočírovat.“

HL: „, A ono na tom asi něco bylo, protože se mu to nikam nerozjelo. Já víím, že tatí přišel kolikrát domů a říkal, že s tím končí.“